Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 124 (14144) | 1973 оной майн 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн

…АРТИЙНА …ҮТЭЛБЭРИИН …УХАЛА ОНЬҺОН

…доторой мэдээсэл нарижуулан hайжаруулха …удалда КПСС-эй XXIV съезд анхаралаа ехээр … байна. Тнигэхэ ёhотойшье юм бэзэ. Парти дото… …дээсэл хадаа хүтэлбэрилгэ эрхнлхэ гол шухала онь… …тоологдодог ха юм. Демократическа центра… ёhо гуримые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлгэ, оло… ажалшадтай партиин холбоо барисаа бэхижүүлгэ, …нис байгуулалтын али бүхы hалбаринуудые партий… …аар хүтэлбэрилгын аша үрэ гол түлэб парти дото… …дээсэлэй эмхидхэлhээ, удхаhаа болодог, эшэ үндэ… …даг байhанинь элитэ бшуу.

…тиин захла заабари бэелүүлэн, hүүлэй жэлнүүдтэ …элэй хэрэг гуримшуулха, hайжаруулха талаар ехэ … хэгдээ, хэгдэhээршье. Энэ асуудал партийна хү… …иин гол шухала hалбаринь болонхой. Партийна …удай өөрынгөө ажал ябуулга тухай коммунист… …, партийна организацинуудтаа ходо мэдээсэжэ …ёhон түхэлшэжэ байна. Мүнөө партиин горком бо… …айкомууд конференцинүүдэй хоорондохи үедэ …нгөө ажал ябуулга тухай партийна эхин организа… …ай суглаан дээрэ элидхэнэ, мэдээсэнэ. Партийна …дүүдэй пленумэй болоходо бюрогой хүдэлмэри ту… …ань абтаhан тогтоолнуудай дүүргэлтэ тухай, ком… …нуудай хэhэн шүүмжэлхы ажаглалта болон дурад… …дай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байhан тухай мэдээ… …э гээшэ яhала гуримшаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

… партийна ажабайдал тухай янза бүриин мате… …уд хэблэлдэ үргэнөөр толилогдоно, радио болон …денеэр дамжуулагдана. Эдэ бүхы хэмжээ ябуул… … коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөлгэдэ. …ээ партийна организациин байдалай түлөө тэдэнэй …алта дээшэлүүлхэ ябадалда урагшатайгаар нүлөөл… …эжэ hунгагдамал хүтэлбэрилхы олонхи органууд …на олонинтынгээ үмэнэ хододоо тоосожо байха ёhо … бодотоор бэелүүлнэ, хэлбэришэгүйгөөр барим-

…ти доторой мэдээсэл hайжаруулха, үдэр бүриингөө …болгохо асуудалда олонхи райкомууд онсо анхарал …, эмхидхэлэй алибаа хүдэлмэри ходо ябуулжа … Энэ талаар КПСС-эй Прибайкалиин райкомой хэ… …дэлмэри илангаяа hайшаалтай. Эндэ парти доторой … эмхидхэхэ гол эрилтэ болон заабаринууд барим… …на, энэ хүдэлмэри уридшалан зохёогдоhон түсэ… …ор ябуулагдана. Иигэжэ эхин организацинууд, …ниитэ коммунистнууд аймагайнгаа партийна орга… … ямар байдалтай байhые, хүтэлбэрилхы органуу… …ал ябуулгын хэр зэргэ байhые, партиин дээдын …дай тогтоолнуудай, эрилтэнүүдэй ямараар дүүр… … байhыень мэдэжэ байха дүүрэн аргатай болоно. …ор парти доторой мэдээсэл аймагай партийна орга… … бүхэндэ hайнаар эмхидхэгдэнхэй, гуримшанхай, …а хүтэлбэриин шухала оньhон зэбсэгынь болонхой …лэхын аргагүй. Энэ хүдэлмэриин дэлисэнь, удха… …ынь, хэрэглэдэг арга дүршэлынь мүнөө үе сагай … байгаа ехэ эрилтэдэ хүсэд харюусанагүй гэжэ …эр. Хэрбээ хоёр-гурбан жэлэй саада тээ парти … мэдээсэл hайжаруулха тухай ехэ хөөрэлдөөн бо… …мэдээсэл эрхилхэ бүлэгүүд байгуулагдаhан, парт… …аторнуудшье томилогдоhон, тиигэжэ энэ шухала …урагшаа нилээд даб гэhэн юм. Харин мүнөө болохо… … тээгүүр тэрэ үеынхидэ хүрэмөөр юумэн хэгдэ… …эжэ сэхэ тэмдэглэхээр болоно. Парти доторой мэ… …дэ партийна зарим комитедүүдэй анхаралаа hула… …шай гэмээр тэрэнэй аша үрэнь бодотоор харагдана-

…тийна эхин организацинуудай, коммунистнуудай …дал тухай, тэндэхи ажал хүдэлмэри тухай дээ… …партиин дээдын хүтэлбэрилхы органуудта мэдээсэ… …а хэрэг мүн лэ hайжаржа байhан зэргэтэй. Доро… …ошэнь хүргэгдэдэг партийна мэдээсэлнүүд нилээд … удхатай, саг соогоо эмхидхэгдэдэг болоо. Иимэ …нүүдээр гүйсэд хангагданхай байхын тула пар… …органууд али олон аргануудые хэрэглэнэ. Коллек… …ээр ябахадаа партийна хүтэлбэрилэгшэдэй ажагла… …ирхоhон, шэнжэлhэн юумэнүүд, хүн зонтой хэhэн …өөн, тэдэнэй hанал бодол мэдэлгэ, коммунист… … абтаhан мэдээсэл болон ажалшадhаа ороhон …үд, статистическэ мэдээнүүд ехэ үнэтэй зүйлнүүд … угэдэг гээшэ. Эдэ бүгэдые нарин нягтаар шэн… … тэдээн соогоо гол шухалыень шэлэн абажа, тоб… …эхэ, тэдэнэй үндэhөөр алибаа хэмжээ абаха, … эхин организацинуудай, ажалша коллективүү… …дэлмэридэ али болохоор туhалха гээшэ партийна …эй гол зорилгонь болоно.

…зуура партийна эхин организацинуудай ажал хэрэг, …дал тухайгаа дээшэнь мэдээсэжэ байха ёhо гурим …нагүй hайнаар бэелүүлэгдэнэ гэжэ хэлэхын арга… … хэрэгтэ дутагдалнууд ушарhаар. Эндэ нэгэ би… …жэшээ дурдая. КПСС-эй Загарайн райкомой бюро… …ээтэ заседани дээрэ Загарайн карьероуправле… …артбюро, дирекци, эрдэм ухаанай үндэhөөр ажал …хэ хэрэг үйлэдбэридөө хэр нэбтэрүүлжэ байhан … тоосоо хэhэн байна. Тиихэдээл энэ предприятиин … эхин организацида ганса энэ зүбшэлгэдэ табиг… …асуудал муу байдалтай бэшэ, харин парти доторой, …ческэ хүдэлмэриин тон хангалтагүй байhыень …лээ hэн. Иимэ байдал тухай тэндэhээ энэ үе боло… …ршье мэдээсэл, дохёо ороогүй, энээн тушаа пар… …айкомой хүдэлмэрилэгшэд хүсэд мэдээгүй байшоо. … парти доторой мэдээсэлэй hайнаар эмхидхэгдэнхэй …hаань, иимэ аягүй ушар үни хада мэдэгдэhэн, ямар …обшолол хэгдэжэ, алдуунь саг соогоо усадхагдаха … бшуу.

… доторой мэдээсэлэй хүдэлмэри hайжаруулха гол …нүүд съездын абаhан документнүүд соо тон ойл… …оор тодорхойлогдонхой. Съезд дээрэ элидхэл хэ… КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. … иигэжэ заабарилаа hэн: «Бидэ парти доторой …ые саашадаа улам hайжаруулха, тэрэнэй нүлөөл… …е бүри дээшэлүүлхэ, тэрэниие хүтэлбэрилгын онь… …а, хүмүүжүүлгын ба хиналтын зэбсэг болгон үр… …хэрэглэхэ ёhотойбди». Ажабайдал дээрэhээ то… …огдоhон энэ амин шухала эрилтэ съездын абаhан … соо оруулагданхай. Партийна комитет бүхэн, …на бүхы организацинууд энэ заабариhаа бодото … заатагүй хэхэ уялгатай.

… доторой мэдээсэл бүхы дээрэнь hайжаруулха …артийна олониитын дунда ябуулагдадаг эмхидхэ… …он политическэ хүдэлмэриин хэмжээе улам дээ… …хэ, коммунис байгуулалтын али бүхы hалбаринуу… …артийна талаар хүтэлбэрилгые саашаданъ бүри на… …а удхатай шухалын шухала хэрэг болоно бшуу. … иимэhээ партийна комитедүүд, партийна эхи ор… …нуд парти доторой мэдээсэл эмхидхэлгэдэ онсо … хандуулжа, эрид хубилалта туйлаха уялгатай.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ Евгений Яковлевич Сазоновой хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд гектар бүриhөө 17 центнер ороохо хуряаха социалис уялгатай юм. Эндэхи таряашад хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула эртынгээ ороохото ургамалнуудые тарижа дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Е. Я. Сазоновые Александр хүбүүнтэеэ байхыень харанат.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ЗУҺАЛАНДАА ГАРАХАНЬ

Ойрын үдэрнүүдтэ Вершинскэ hүнэй фермын hаалишад зуhаландаа гарахань. Тус фермын коллектив hаяхан үнгэргэгдэhэн суглаан дээрэ зунай hаранuуудта үнеэн бүриhөө 1770 килограмм hү hааха уялга абаба. Аймагай суута hаалишадай нэгэн Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина энэ хугасаада үнеэн бүриhөө 2370 килограмм hү hааха тухайгаа суг хүдэлдэг нүхэдтөө мэдүүлбэ. Бэрхэ hаалишад Рая Цыбикова 2245 килограмм, Ханда Галданова 1915 килограмм hү үнеэн бүриhөө абаха уялгатай.

hаалишад абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэхэ гэжэ хэлсэбэ. Үнеэд үдэрэй туршада гурба дахин hаагдаха, үдэр hүнигүй тунга ногоондо бэлшээгдэхэhээ гадна, талха таряанай зүйл эдинэ. Эндэ hаагдаhан hүнэй литр бүхэндэ 400 грамм шэмэтэ тэжээл үгтэхөөр хараалагдана. Мүн зунай дунда hарын тэнгээр ногоон конвейер таригдаха, 15 гектарта куузику hуулгагдаха байна. Энэ ажалша бэрхэ коллектив үбэлэй hаранuудта hү hааха социалис уялгаяа дүүргээ. Надежда Лазаревна Тадвашкина энэ хугасаада үнеэн бүриhөө 2220 килограмм hү hааха социалис уялгаяа 2370 килограммда хүргөө.

Н. НАМСАРАЕВ.

Сэлэнгын совхоз.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ БЭШЭГҮҮД

Бэшэгүүд, амаршалганууд, телеграмманууд угаа олоор ороно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй нэрэ дээрэ, тэрэнэй Бонндо байха үедэнь таhалгарнагүй ерэжэл байгаа. Мүнөөшье ФРГ-дэхи Совет посольстводо орожо үргэлжэлhөөр. Л. И. Брежневэй уулзалгануудые хэхэеэ ойлоhыень ФРГ-гэй олон гражданинууд тэдэ бэшэгүүд дотороо үнэн зүрхэнhөө hайшаана, эб найрамдал ба аюулгүй байдал хүсэдэг байhанаа «хүйтэншье», «халууншье» дайнай аюулай хүнүүдтэ тохёолдохогүйе хүсэдэг байhанаа мэдүүлнэ.

Хойто Баваридахи «Европын аюулгүй байхые хүсэдэг үүсхэлшэ кружогой» үмэнэhөө Штефан Нойберт иигэжэ бэшэнэ:

«Хүндэтэ господин Брежнев!

«Европын аюулгүй байхые хүсэдэг үүсхэлшэ кружок» Федеративна Республикада уулзалгануудые хэхэеэ Танай ерэлгые тон шухала ушар гэжэ, хэдэн арбаад жэлэй турша соо үргэлжэлhэн харша ба зүришэлдөөтэ үеын дүүрэhые тэршэлхэ баримта гэжэ тоолоно.

Манай кружогой олон гэшүүд Московско договорые эсэслэн баталхын түлөө эдэбхитэй ябуулга хэhэн юм, амгалан ёhоор зэргэ оршон байлгада хабаатай политикые сэхэ шууд үргэлжэлүүлхын, манай арадуудай хоорондын хани ёhоной харилсаанай шухала эшэ нүхэсэл хангахын тула саашадаашье оролдолго хүсэлэлгэ гаргахабди».

«Кликнер-Хютте» гэжэ металлургическа предприятиин үйлэдбэриин соведэй гэшүүд Л. И. Брежневтэ эльгээhэн бэшэг дотороо дээрэ дурсагдаhые дабтан, тэрэнэй хэhэн уулзалгануудые ехэтэ hайшаана.

«Манай хоёр ороной хоорондын харилсаанай хани ёhоор, харилсаа холбоо бэхижүүлгын замаар хүгжэжэ байhые, энээнhээ уламжалан хоёр арадай аша туhада хүртэхэ байhые илангаяа ехээр hайшаанабди...» гэжэ бэшэг доторнь хэлэгдэнэ.

«Баруун Германиин эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн» гэжэ эмхиин бэшэг амгалан байдал тухай анхарал оролдолгоор нэбтэрэнхэй. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин ФРГ-дэ ерэжэ, уулзалгануудые хэhэн ушар «Баруун Германиин эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн» гэжэ эмхиин гэшүүд — эхэнэрнүүдтэ» ехэ удха шанартай, баяр үүсхэhэн ябуулга болоно. Юун дээрэhээ баярай мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй байнабибди гэхэдэ, амгалан ёhоор зэргэ оршолгын политика бэелүүлхэдэ али болохоор туhалха, ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондын хани харилсаа хүгжөөлгэдэ туhалха гээшэ бидэнэй зорилго ба уялга болоно гэжэ бидэ, эхэнэрнүүд ходо тоолодогбди. ФРГ-дэ ерэжэ, хэлсээнүүдые хэhэнэйнь түлөө Л. И. Брежневтэ баясхалан хүргэнэбди. Советскэ Союзда немецүүдэйл добтолhые эхэнэрнүүд мартаагүй. Тиимэhээ Л. И. Брежнев, В. Брандтын хэhэн хөөрэлдөөнүүд манай ажал ябуулгада угаа шухала удха шанартай байна. Амгалан байдал сахилгын аша туhада амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ үргэлжэлхэдэмнай туhа хүргэхэ байха» гэжэ бэшэг доторнь хэлэгдэнэ.

СССР ФРГ хоёрой хоорондын хэлсээнүүдтэ гар табигдаhантай дашарамдан, хоёр ороной хоорондын экономическа ба соёлой харилсаа холбооной талаар бии болоhон саашанхи ехэ арга боломжонууд тухайда ниитын эмхинүүдэй, тус тус гражданинуудай олон тоото бэшэгүүд дотор ехэ hайшаал талархалтайгаар дурдагдана. Рорбахай «Полиг-Хеккель-Брайхерт» гэжэ фирмын залуушуул Л. И. Брежневые амаршалха зуураа, иигэжэ бэшэнэ: «Уулзалгануудые хэхэеэ Танай ерэлгэ хадаа үгэеэ ойлголсолгын, эб найрамдалай аша туhада хоёр арадай хоорондын харилсаае саашадань зааруулха ябадалда туhа хүргэхэ байха. Советскэ Союзтай хани хүршэ ёhоной харилсаан хоёр арадай, бүхы дэлхэйн ажалшадай аша туhада зорюулагдахань дамжаггүй».

Германиин компартиин Нюрнберг хотын Цигельштейн районой эмхиин гэшүүд Л. И. Брежневтэ тон халуун, үнэн зүрхэнэй үгэнүүдтэйгээр хандаба. Тэрэ бэшэг доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Нүхэр Брежнев, Таниие, Германиин Федеративна Республикада ерэhэндэтнай үнэн зүрхэнhөө амаршалнабди. Таниие, манай нүхэр, хани барисаата партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагша гэжэ амаршалхаhаа гадна, мүн оршон мандажа байгаа түрүүшынгээ үдэрhөө арадуудай хоорондын эб найрамдалай, үгэеэ ойлголсолгын политика баримталан бэелүүлдэг түрүүшын социалис гүрэнэй ажал ябуулагша, түлөөлэгшэ гэжэ амаршалнабди. Манай оронуудай, бүхы Европын оронуудай хоорондын харилсаае улам hайжаруулха, манай орондо, бүхы Европодо амгалан байдал хангаха гэhэн хөөрэлдөөнүүд, хэлсээнүүд хадаа Федеральна правительствын харюусалгата политическэ ажал ябуулагшадтай Танай хэhэн уулзалгын уг зорилго болоно гэжэ бидэнэр, коммунистнууд, бидэнтэй хамта орон доторхи үнэн бодолтой хүнүүд, эбэетэй ажаhуухые хүсэдэг олон хүнүүд мэдэнэ.

Хүндэтэ нүхэр Брежнев, Танда, бүхы совет арадта аха дүүгэй халуун амаршалга хүргэнэбди».

Бонн хотын хүдэлмэришэдэй нэгэнэй телеграммаар энэ тобшо шэнжэлэлээ дүүргэхэ хүсэл түрэбэ. Л. И. Брежневтэ, В. Брандтта хандан, тэрэ хүдэлмэришэн иигэжэ бэшэнэ:

«Саашадаа иимээр лэ үргэлжэлүүлыт! Танай политика — арад зоной сэдьхэлые тэдхэхэ бальзам болоно. Танай нэрые 21-дэхи зуун жэлдэ, саашанхи үедэ алдаршуулан магтаха байха. Арад зон Танда мүнөөшье баяр баясхалан хүргэнэ».

(ТАСС).

ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Байгша ондо «Победа» колхозой таряашад Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизаторнуудтай социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталhан юм. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ тус колхозой механизаторнууд 64,5 мянган центнер ороохо ургуулжа абаха социалис уялгатай. Хабарай үдэр бүхэниие ашаг ехэтэйгээр хэрэглэжэ, абаhан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ажахын механизатор бүхэн эршэтэйгээр ажаллана.

Тус колхозой таряашад аймаг дотороо түрүүлэн, эртынгээ тарилгые дүүргэбэ. Тракторно-таряан ажалай 3 бригада эдэ үдэрнүүдтэ 3220 гектарта шэниисэ, 300 гектарта ешмээн, 100 гектарта горох тариба. Мүнөө үедэ бригадануудай гэшүүд 880 гектарта обёос хаяна. Нэгэдэхи бригада 200 гектарта энэ ургамалые таряа.

Петр Иннокентьевич Плюснинэй даадаг бригада байгша ондо 50 гектарта хартаабха hуулгаба. Степан Петрович Фалилеев, Виктор Абрамович Плюснинэй агрегадууд 30 гектарта хартаабха тариба. Бригадын гэшүүд ойрын хоёр-гурбан үдэрэй туршада хартаабхаяа тарижа дүүргэхэнь.

— Мүнөө жэлдэ манай коллектив гектар бүриhөө 110 центнерhөө доошо бэшэ хартаабха ургуулжа абаха социалис уялгатай юм. Механизаторнууднай энэ харюусалгатай хүдэлмэридөө эртэнhээ бэлэдхэл хэhэн дээрэhээ түрүүшын үдэрhөө тарилгаяа эмхи гуримтайгаар ябуулжа захалаа. Хилээмэ талханай удаадахи шухала эдеэ хоолой зүйл болохо хартаабхын тогтууритай hайн ургаса хуряажа абахын тула хаба шадалаараа оролдохобди, — гэжэ бригадир нүхэр Плюснин манда мэдүүлбэ.

Түрэл республикынгаа ойн баярай жэлдэ ороохо таряанай баян ургаса хуряахын тулада ажахын механизаторнууд оролдожо байнхай.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭҺЭЭ

Ороной колхозууд, совхозууд хабарайнгаа хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа байна. Хойто Осетидэ бороо хурын элбэгээр ороhоной hүүлээр түрүүшын хэлхынүүд хаа хаанагүй гаража эхилээ. Брянска областиин ажахынууд хартаабха hуулгажа дүүргээ. Новозыбковско райондо бороогой оробошье, энэ хүдэлмэреэ бүрин дүүргэбэ. Эндэхи таряашад оройн ургамалнуудые — капуста, томат, үгэрсэ hуулгажа байнхай.

Ороной Европодохи нютагуудта олон ургамалнуудай таригдажа дүүргэгдээд байхадань, харин зүүн тээхи нютагуудта тарилга түлэг дундаа. Кустанайн механизаторнууд 390 мянган гектар талмай дээрэ кукуруза тариха юм. Ургасын түлөө тэмсэл бүри намар байхада эхилээ бэлэй. Плантацинуудай гектар бүридэ намартаа 10 — 15 тонно шэбхэ гаргагдаhан байгаа. Хабар эртүүр аммиагай селитрэ тараагдаа. Түрүү механизаторнууд кукурузын гектар бүриhөө 250 центнер эшэ набша ургуулжа абахаар шиидэнхэй. Хартаабха эндэ хаа хаанагүй hуулгагдажа байна. Область дотор 8 мянга шахуу гектарта хартаабха таригдаха.

(ТАСС).

МОНГОЛДО БҮГЭДЭ АРАДАЙ ВОСКРЕСНИК ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Үхибүүдые хамгаалха улас-хоорондын үдэртэ зорюулагдаhан бүгэдэ арадай воскресник — ажалай ехэ hайндэр Монгол орон дотор хаа хаанагүй үнгэргэгдөө. Ороной промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, коммунальна ажаhуудалай эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженернүүд болон техникүүд габшагайгаар ажаллаба. Интеллигенциин хэдэн арбаад мянган түлөөлэгшэд, hурагшад городууд болон тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, ногоорууулха хүдэлмэридэ хабаадаа. Воскресник үнгэргэхэ штабууд предприятинууд болон эмхи зургаануудта тогтоогдоhон, хүдэлмэриин участогууд хубаагдаhан байна. МНР-эй нииcлэлдэхи воскреснигтэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, бусад партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба. Воскресниггhээ ороhон бүхы мүнгэн МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор hаяхан бии болгогдоhон, үхибүүдтэ зорюулагдаха фонддо орохо юм.

ЭДЭ ҮДЭРНҮҮД МАРТАГДАХАГҮЙ...

…ква, Свердловск хотонуудта hаяхан боло… …гдэhэн Буряадай искусство, литературын …үдтэ хабаадаhан Ленинэй орденто оперо, … театраймнай артистнууд, уран зохёол… …хореографическа училищиин hурагшад ур… Улаан-Үдэеэ бусажа ерэбэ. Самолёдhоо тэ… …хүхюутэй баяртай гараба. Нэгэ бага эсэн… … Юуб гэхэдэ, республикымнай искусство, …турын үдэрнүүд хадаа гансашье hайндэр …хэ ажал хүдэлмэри болоhон байна бшуу. …тануд, концертнүүд, аяншалганууд, үшөө … уулзалганууд, уулзалганууд...

…ааншье бидэниие аха дүүнэр шэнгеэр, …аар угтан абана, — гэжэ уран зохёолшо, … Ажалай Герой Цокто Номтоев хөөрэ… …ехэл hайн байгаа даа.

… Бүхы совет арадуудай хани барисаан гэ… …абтар бэхи байна гэжэ дахин ойлгообди,— …АССР-эй арадай артистка Лариса Сахьянова … — Буряадай искусствын туйлалтануу… …харуулгада би хоёрдохёо хабаадалсабаб. Москва хотодо 1959 ондо болоhон искусство, литературын хоёрдохи декадаhаа хойшо үнгэрhэн хугасаа соо манай искусствын хүгжэhэниинь ехэ hайшаалтай байна. Манай артистнуудые Эхэ оронноймнай ниислэл хотодошье, Свердловскдошье hайн мэдэхэ байна. Зал соо hууhан хүнүүдэй альга ташалга, тэдэнэй урма баяраар энээниие абаhаар мэдэмээр.

— Москвагай, Ураалай хүдэлмэришэн ангитай уулзалга зүрхэ хүдэлгэмэ hонин байгаа, — гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо В. А. Сахьянов хөөрэнэ.— Москва шадарай, Ураалай завод-гигантнуудта бидэ ошообди. Буряадаймнай уран зураашадай, уран зохёолшодой бүтээлнүүд, искусствын мастернууд, уран hайханай бүлгэмэй артистнууд, композиторнуудаймнай оролдолго, зохёолнуудай агуу ород арадта ойлгосотой, дүтэ байhандань ехэ баясаабди.

— Искусство, литературын эдэ үдэрнүүдэй үедэ хэды ехэ харюусалгатай байhанаа бидэ абаhаар мэдэрээбди. Манай уран зохёолшодой номуудые ниислэл хотодошье, Ураалдашье уншана, композиторнуудаймнай дуунуудые Россиин хото городуудта дуулалдана. Буряад уран зохёолшодой номуудые зүбшэн хэлсэлгэ ехэ hониноор үнгэрөө. Тиихэдэ Ураалай эдиршүүлтэй, заводуудай хүдэлмэришэдтэй уулзалганууд hонирхолтойгоор үнгэрөө. Уулзалганууд, сэсэгүүд, хани нүхэдэй юрөөлнүүд...

Иигэжэ Буряадаймнай уран зохеолшод, композиторнууд, артистнууд Россиин городуудаар айлшалаад, уран бэлигээ харуулаад бусаба ха юм.

Т. ВОЛЫНЦЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Буряадай искусство, литературын үдэрнүүдтэ хабаадаад бусаhан артистнар А. Павленко, Л. Сахьянова, Е. Самбуева гэгшэд (нэгэдэхи зураг), мүн эдир артистнууд — хореографическа училищиин hурагшад Улаан-Үдын аэропорт дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮДЭР ХОНОГОЙ үнгэрхэ бүри түсэбтэ табан жэлэймнай шиидхэбэрилгэ бүрибадахи жэлэй түрүүшын хахад дүүрэхэ ойртожо байна. Тиин республикымнай колхоз, совхозуудай haалишад, үхэршэд, хонишод болон тахайшад, шубуушад hү, мяха, ноохо, үндэгэ ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр тушаахын түлөө, Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй ойе эрхим амжалтаар угтахын түлөө улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада республикымнай ажахынууд Эхэ орондоо hү, мяха, үндэгэ тушааха түсэбөө амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргэжэ, урдынхиhаа 9,2 мянган тонно мяха, 2460 центнер ноохо, 4,4 мянган тонно hү, ехээр абажа, 26,4 миллион үндэгэ олоор суглуулhан ба адууhа малайнгаа тоо толгойе горитойхоноор олошоруулhан юм. Тиигэжэ, түсэб... эхиндэ орходоо мүнөө колхоз, совхозуудай гүүртэ, отара болон фермэнүүдтэ 31,1 мянган үхэр, 127,2 мянган хонин, 31,2 мянган гахай олоор харуулагдана.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

МАЛАЙ ҮҮЛТЭР hАЙЖАРУУЛГА— МАНАЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

Эдэ тоо, баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, саашадаа мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абаха дүүрэн аргатай байhыемнай элитээр гэршэлнэ гээшэ. Тиихэдээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ гээшэ гансашье адууhа малай олошорhонhоо бэшэ, мүн үүлтэрыень hайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhанhаамнай сэхэ дулдыдаха байна бшуу. Ушарынь хадаа, малай үүлтэр hайжаруулхада ашаг шэмэнь нэмэлтэ гаргашатүйгөөр аяар 1,5—2 дахин дээшэлдэг гэхэ гү, али үнэгүй продукци ехээр абтадаг байна.

Энэ ябажа байгаа табан жэлэй туршада республикымнай ажахынуудай hаалишад, үхэршэд, хонишод болон гахайшад үнеэн бүриhөө жэлдээ 2051 килограмм hү hаажа, хонин бүриhөө 3,8 килограмм ноохо хайшалжа, тушаагдаха үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые 330 килограммда, хонидоо —40 килограммда, гахай—115 килограммда хүргэхэ түсэбтэй юм. Тиигэжэ энэ табан жэл соо бүхыдөө 176,4 мянган тонно hү, 79 мянган тонно мяха, 6,7 мянган тонно ноохо, 107 миллион үндэгэ абаха нангин зорилготой гээшэ. Зүгөөр хараалагдаhан зорилгоёо саг болзортонь сүм бэелүүлхын түлөө, нэн түрүүлэн ниитынгээ адууhа малда бардам хүрэхэ, үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ, hайнаар харууhалха ба үүлтэрыень эрид hайжаруулhанай ашаар ашаг шэмыень горитойхоноор дээшэлүүлхэ байhамнай хэдэшье мэдээжэ.

hҮҮЛЭЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри яhала эмхитэйгээр ябуулагдадаг болоо гэжэ тэмдэглэлтэй. **Мүнөө республика доторнай бүхыдөө үүлтэртэ малай 38 фермэ эмхидхэгдэнхэй.** Тэрэнэй 21-ниинь шахамал үхэрнүүдэй, haамхай үнеэдэй гүүртэ юм. Харин 6-ниинь гахайн фермэ, 6-ниинь хонидой отара. 5-ниинь адуунай фермэ мүн. Энээнhээ гадна үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг «Байкал» племхоз бии. Тус ажахы туйлаhан дүнгөөрөө ороной түрүү ажахынуудай тоодо оронхой юм.

Эдэ бүхы үүлтэртэ малай гүүртэ, отарануудта гол түлэб бэеэр томо, мяхалиг, ашаг шэмэ ехэтэй хонид, үхэрнүүд болон гахайнууд үсхэбэрилэгдэдэг. Үнгэрhэн 6 жэлэй туршада үүлтэртэ малай фермэ, ажахынууд республикынгаа колхоз, совхозуудта 12 мянган үхэр худалдаhан байна. Тиихэдэ hүүлэй үедэ зарим ажахынууд мяхалиг үүлтэрэй мал олоор үсхэбэрилдэг болоо гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, **Яруунын аймагай «Комсомольский» совхоз хэдэн жэлэй туршада сагаан толгойто казах үүлтэрэй үхэрнүүдые олоор үсхэбэрилнэ.** Мүнөө дурсагдаша ажахы нимэ үүлтэрэй 1020 үнеэтэй юм. Тэрэшэлэн тус ажахын хүршэ болохо Яруунын совхоз нютагай симментал үүлтэрэй үнеэдые имаг... герефордско үүлтэрэй бухын үрөөр үрэжүүлжэ, мяхалиг томо бэетэй үүлтэртэ мал бии болгоно байна. Гадна Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Санагын совхозууд халимаг үүлтэрэй үхэрнүүдые олоор үсхэбэрилжэ, горитойхон амжалта туйлана.

Гэхэтэй хамта энэ хугасаа соо хонидой үүлтэр hайжаруулха талаар баhал зарим тэды дүнгүүд туйлагдаа. Мүнөө үедэ шэрүүн ноохотой буряад үүлтэрэй хонин hүрэгнай үндэhөөрөө шахуу усадхагдаа, дилэнхидээ нарин ноохотой болоhон байна. Тиигэжэ республикымнай колхоз, совхозуудай гол түлэб нарин, нарибтар ноохо гүрэндөө тушааха, горитойхон олзо оруулна. Гадна үнгэрhэн хэдэн жэлэй туршада үүлтэртэ хонин hүрэгэймнай шанар эрид hайжаржа, элитнэ, 1 классай хонид нилээд олошороо. Жэшээлбэл, 1960 ондо нимэ классай хонид **республика доторнай оройдоол 13,7 процент байбал, нёдондо 26,4 процент хүрэтэрөө нэмэhэн байна. Нёдондо хэгдэhэн бонитировкын ёhoор үүлтэртэ шанараараа элитнэ, 1 классай 160,3 мянган хонин 259 отара болгогдон байгуулагдаа бэлэй.** Энэ хадаа нэн түрүүлэн ажахынуудай мэргэжэлтэдэй, хонин үсхэбэрилэгшэдэй, эрдэмтэдэй олон жэлэй туршада таhалгаряагүй туршалга, шэнжэлгэнүүдые хэжэ, оролдосотой шударгыгаар ажаллаhанайнь үрэ дүн мүн.

Нёдондо СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын комиссиин элирүүлhэн забайкальска үүлтэрэй буряад хонидые үсхэбэрилхөөр үүлтэртэ хонидой зургаан ажахы байгуулагдаа. Эдэ **Борьёогой, Загаhатын совхозууд, «Коммунизм», «Победа», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд болон Ивалгын ОПХ-да хонидой үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулагдажа,** саашадаа республикынгаа бусад ажахынуудта hайн үүлтэрэй хонидые олоор худалдаха байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ малай үүлтэр hайжаруулха станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд ажахынуудай мэргэжэлтэдтэй, туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта малай үүлтэр hайжаруулха түрүү онол аргануудые үргэнөөр дэлгэрүүлдэг болоhониинь ехэл hайшаалтай. Жэшээлбэл, жэл бүри үүлтэртэ малай выставкэ-аукцион үнгэргэжэ, түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые үргэнөөр харуулдаг болоо. Нёдондо үнгэргэгдэhэн выставкэ-аукциондо 11 ажахы хабаадалсажа, бүхыдөө 115 бурyy бухануудые, 100 эмэ хашарag үзэмжэдэ табижа худалдаhан юм. Гэбэшье энэ выставкэ-аукциондо республикымнай ажахынууд юундэшьеб олоороо хабаадалсанагүй, үшөөл гэдэргээ таталдаhан зандаа. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, республикымнай олохон ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд малай үүлтэр hайжаруулгада гол анхаралаа хандуулнагүй гэжэ тэмдэглэлтэй.

ХАРААД ҮЗЫТ ДАА. Хони, малай үүлтэр hайжаруулха талаар зарим тэды амжалта туйлабашье, бүхыдэнь согсолон жэшэхэдэ, дутагдалнууд үшөө бии байhаар. Тусхайлан хэлэбэл, үнгэрhэн 10 жэлэй туршада республикымнай колхоз, совхозуудта hайн үүлтэрэй үхэр мал оройдоол 942 толгойгоор олошороо. Энэ тон бага гээшэ. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Зэдын аймагуудай ажахынуудта хоёрдохи үеын мал олон байhаар. Энэ юунhээб гэбэл, нэгэдэхеэр, эдэ аймагуудай колхоз, совхозуудта зоотехническэ тоо бүридхэлэй хүдэлмэри муугаар табигданхай.

Хоёрдохёор, мүнөө ажахынуудай үрэжүүлхэ бухануд үүлтэртэ шанараараа муу байhаар. Энээнhээ уламжалан, олохон аймагуудай колхоз, совхозууд ашаг шэмэ багатай бухын үрөөр үнеэдэ үрэжүүлжэ, ямаршье аша туhагүйгөөр, холын хараа зорилгогүйгөөр малаа үсхэбэрилнэ. Тиигэжэ эдэ ажахынуудай адууhа малай үүлтэр хэдэн жэлэй хугасаада hайжаруулагдаагүй байна.

Хэнэйшье мэдэхээр, малай ашаг шэмэ гол түлэб дутамаггүй тэжээлhээ, hайн харууhанhаа ехээр дулдыдадаг гээшэ. Юуб гэхэдэ, үбhэ тэжээлээр дутажа, муугаар харууhалагдаhан малай али зэргын ашаг шэмэтэй байhые илгаруулхань тон бэрхэтэй юм. Тиимэhээ hайн үүлтэрэй адууhа мал бардам хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангаха гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго байhан зандаа.

Саашадаа сагаан эдеэ улам элбэгжүүлхын түлөө үнеэдэйнгээ үүлтэрыень hайжаруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилго урдамнай табигдана. Тиин энэ зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула нэн түрүүлэн ашаг шэмэтэй үнеэдээ амяарлан илгажа, абтаhан түлыень hайнаар тэжээжэ томо болгоод, тусхай гүүртэ эмхидхэжэ, али зэргын hүтэй байhыень шалгажа элирүүлхэ хэрэгтэй. Теэд үнэн дээрэнь харахада, республика доторнай гунжа үнеэдые илгажа, ашаг шэмыень элирүүлхэ тусхай фермэнүүд хаанашье эмхидхэгдээгүйнь халагламаар.

Мүнөө ажахынуудай зоо-ветеринарна мэргэжэлтэдэй энэ талаар хэды хүдэлмэри ябуулбашье, илгажа абаhан гунжа үнеэдынь бардам хүрэхэ тэжээлээр хангагдажа, hайнаар харууhалагдаагүй дээрэhээ ямаршье үрэ гаранагүй. Имэ дутагдал Загарайн, Кабанскын, Бэшүүрэй, Хориин, Зэдын, Түнхэнэй аймагуудта ушарhан зандаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудай үүлтэртэ малай олохон фермэнүүдтэ үнеэдынь муугаар харууhалагдажа, hү haалиiaa горитойхоноор доошолуулаа. Жэшээлбэл, Эрхирэгэй совхозой үүлтэртэ малай haалиин гүүртэ нёдондо 1966 онойхиhoo үнеэн бүриhөө 310 килограмм hү багаар абаа. Тиихэдэ Ф. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гүүртэ энэ хугасаа соо үнеэн бүриhөө hү haалиiaa 712 килограммаар доошолуулаа.

Зарим haалиин фермэнүүдтэ үүлтэрэй шанар элирүүлхэ зоотехническэ тоо бүридхэл hулаар табигданхай. Энээнhээ боложо hайн үүлтэрэй үнеэд ажахынуудта олошорногүй гээшэ.

Саашань хэлэхэдэ үүлтэртэ мал олоор үсхэбэрилжэ нэгэнтэ бэшэ суурхаhан Сэлэнгын аймагай ажахынууд hүүлэй жэлнүүдтэ hайн үүлтэрэй эмэ бурyy, хашарагуудые, бухануудые тон үсөөнөөр худалдадаг болоо. Жэл бүри 500—600 гаран гунжа худалдаха аргатай байhан энэ аймаг нёдондо оройдоол 89 бурyy буха, 271 гунжа худалдаhан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай ажахынууд hайн үүлтэрэй мал улам олоор худалдажа абабашье, муу харууhан дээрэ байлгажа, ашаг шэмыень эрид доошолуулна. Саашадаа энээндэ гол анхаралаа хандуулжа, холын хараатайгаар хүдэлхэ зорилго табигдана.

Мяханай фермын малай үүлтэр hайжаруулжа, гүрэндөө үнэгүй, тарган мяха ехээр тушааха гээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго болонхой. Юуб гэхэдэ, бэеэр томо, мяхалиг үүлтэрэй мал олоор үсхэбэрилхэдэ тарган мяхан бага гаргашатайгаар, ехээр абтадаг юм. Теэд бүхыдэнь абажа согсолходо, республикымнай колхоз, совхозуудта мяхалиг үүлтэрэй мал олошоруулха талаар ехэхэн дутагдал ушарhан зандаа. Нэгэдэхеэр, нютагай эрхэ байдалда тааранги үнеэдээ мяхалиг үүлтэрэй бухын үрөөр, искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүй ябуулагдана. Мүнөө Буряадтамнай мяхалиг үүлтэрэй гансахан гүүртэ — «Комсомольский» совхоздо байгуулагданхай юм. Эндэ гол түлэб сагаан толгойто казах үүлтэрэй мал үсхэбэрилэгдэдэг. Гэбэшье эндэ искусственна аргаар үнеэдые үрэжүүлхэ пунктын үгы дээрэhээ, мүн илгажа амяарлагдаhан буха, эмэ хашараг, гунжануудай муу тэжээл дээрэ харууhалагдадаг байhан дээрэhээ үүлтэртэ малайнь гүүртэ үргэдхэгдэнэгүй.

Саашань хонидой үүлтэр hайжаруулгада ушардаг дутагдалнуудые хэлэхэ болоо haa, баhал халагламаар. Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада республикымнай ажахынуудай гүрэндэ ноохо тушааха түсэбөө дүүргээгүй үлэшэhэниинь мэдээжэ. Тиин табан жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэхын түлөө үлдэгшэ 3 жэлдэ бүхыдөө 22576 тонно ноохо тушааха гэхэ гү, али ноохо хайшалжа абалгаяа жэлэй 25,2 процентээр дээшэлүүлхэ болонобди. Ямар ушарhaa түсэб дүүргэгдэбэгүйб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хонидоймнай ашаг шэмэ үшөөл бага байhаар. Олохон ажахынууд мүнөө хүрэтэрөө ашаг шэмэ багатай хусануудые hүрэгтөө табижа, үүлтэрыень hайжаруулхые оролдоногүй. Жэшээлбэл, Загарайн, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин аймагуудта имэрхүү дутагдал али олон үзэгдэнэ.

Хоёрдохёор, ажахынууд hайн үүлтэрэй хусануудаар хэды дуталдажа байбашье, хурьган хусануудые олоор түлжүүлхэ хэрэгтэ анхарнагүй. Мүнөө республика доторнай 3140 түлгэ хусанууд томо болгогдожо байна.

Хонидой үүлтэр hайжаруулгада бонитировко хэхэ гээшэ горитойхон нүлөө үзүүлдэг. Гэбэшье зарим колхоз, совхозуудта хонидой бонитировко хэхэ хүдэлмэри тон муугаар, ёhын тэдыдэ үнгэргэгдэнэ. Энээнhээ гадна заримдаа бонитировко хэhэнэй hүүлээр хонидоо класс классаарнь илгажа, отаранууд болгон эмхидхэнэгүй. Нёдондо Хэжэнгын аймагай Чисаанын, «50 лет Октября» совхозуудта хонидтонь бонитировко хэгдээгүй. Тиимэhээ саашадаа хонидоо hайнаар бонитировко хэжэ, эрхим үүлтэрэй хонидые улам олошоруулха болонобди.

Адууhа малай үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ зоовет-мэргэжэлтэдэй хубита яhала ехэ гэжэ мэдээжэ. Мүнөө республика доторнай ажалдаа онсо шалгарhан мэргэжэлтэд нилээд олошороо гээшэ. Жэшээлбэл, Загаhатын совхозой зоотехник-селекционер П. Д. Дарижапов, Борьёогой совхозой главна зоотехник В. П. Шантаханов гэгшэд холуур суурханхай юм. Нүхэр Шантахановай хүдэлдэг Борьёогой совхоз нёдондо 100 эхэ хонин бүриhөө 107,2 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 4 килограмм ноохо хайшалhан байна. Гэбэшье зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд хони, малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулха аргатай байбашье, бүхы хүсэеэ элсүүлнэгүй. Тиихэдэ олохон колхоз, совхозууд зоотехник-селекционергүй, биишье haань, ондоо хүдэлмэридэ элсүүлдэг заншалтай. Хоёрдохёор, haя дээдэ, тусхай дунда hургуули дүүргэhэн мэргэжэлтэд харюусалгата ажал даажа абаагүй дээрэhээ гү, али хэhэн хүдэлмэриингөө дэмжэг дэнгүй урагшагүйдэхэдэ, ажахынуудhaa заал haa гаража ошодог байна. Энээниинь колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд hайн мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абадаггүй, залуу мэргэжэлтэдтэй зохидоор хөөрэлдэдэггүйнь гэмшэлтэй.

Нигээд лэ шиидхэхы, гурбадахи жэлнай хахадлахань гээшэ. Адууhа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула ажахынуудай мэргэжэлтэд хони, малайнгаа үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа, одоошье энэ шухала асуудалаа эзэн ёhoор, холын хараатайгаар шиидхэхэ зэргэтэй.

Б. НИКОЛАЕВ,
Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр.

Александр Михайлович Чурсин Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводто хүдэлhөөр үн... хэнэй. Коммунист Александр Чурсин даалгагдаhан ажалдаа хододоо харюусалгатайгаар хандажа, эрхим шанартайгаар бүтээжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй коммунис ажалай ин-струментальна цехэй дүршэл ехэтэй хүдэлмэришэн, зургаадахи разрядай мүлигшэ, коммунист Александр Михайлович Чурсиниие харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

БУЛТАНАЙ ХАБААДАХА ХЭРЭГ

Социалис мүрысөөн—үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, хүниие ажалдаа коммунис ёhoор хандаха гүн сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ эгээл аша үрэ баянтай арга байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиимэhээ гүрэнэй эмхи зургаануудай, албан газарнуудай профсоюзай эмхинүүд hүүлэй үедэ коллективэйнгээ дунда али болохо арга хэрэглэн, социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэжэ оролдолго гаргадаг болоо.

Министерствэнүүд болон гүрэнэй бусад эмхи зургаануудай аппарадта хэгдэдэг эдэбхитэй ажал ябуулга хадаа ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, материальна, ажалай, финансово арга боломжонуудые элирхэйлжэ, экономикын хүгжэлтэдэ зорюуха гол уялгатай. Тэрэнэй хажуугаар ажалшадай ниитэ-политическэ ажабайдалда амин шухала асуудалнуудые шиидхэнэ бшуу.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай коллективүүдэй дунда эмхидхэгдэдэг социалис мүрысөөнэй гол зорилгонь болбол захиргаанай албанай аппарадай хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха, ажалай бүтээсэ болон үйлэдбэриин болбосоролые улам дээшэлүүлхэ хэрэг болоно. Гадна гүрэнэй журам, социалис хуули ёhо нарин нягтаар сахихын түлөө шанга тэмсэл ябуулха зэргэтэй ааб даа.

Захиргаанай хүтэлбэрилхы аппарадуудай алба хаагшад таhаг хоорондоо, мүн секторнүүдэй, бүлэгүүдэй коллективүүд өөhэд хоорондоо мүрысэн ажалладаг гуримтай. Дээдын органуудай шиидхэбэринүүдые түргөөр дүүргэхэ, элдэб эсын гаргашануудые эрид хороохо, аппарадай хүдэлмэри hайнаар табиха, сомор, хямда болгохо гэхэ мэтын асуудалнууд мүрысөөнэй гурим соо гол hуури эзэлдэг байна. Имэл эрмэлзэлгэтэйгээр гүрэнэй эмхи зургаануудай аппарадай коллективүүд социалис уялгануудые абаhан байдаг гээшэ.

Жэшээнь, финансын, банкын, страховой болон түсэблэлгын органуудай коллективүүдэй хамтын суглаануудта хабаадагшад 1973 ондо бэелүүлхэ социалис уялгаяа тодорхойлходоо, үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэд дүүрэн, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ асуудал шиидхэлгэдэ али болохоор туhалха, научно техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэг эрхилдэг албануудай хүдэлмэриие улам нарижуулха шухала гэжэ тоолоо. Дээрэ дурдагдаhан гүрэнэй эмхи зургаануудай коллективүүд 1972 ондо бюджедэй оршодо 3,3 миллион түхэриг нэмэжэ оруулха арга бэдэрхэ гэжэ уялга абанхай байhан. Тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Бодото дээрээ бюджедтэ 6,9 миллион түхэриг мүнгэн нэмэлтэ олзо болон оршологдоо бшуу.

Энэ уялгаяа хүсэндэнь хүргэхын тула финансын, банкын, страховой болон түсэблэлгын албанай хүдэлмэрилэгшэд бюджедтэ оруулдаг уялгата түлбэреэ эмхи зургаануудай, предприяти болон министерствэнүүдэй хэр дүүргэжэ байhыень ходо хинан шалгажа байгаа. Тиихэдээ эрьесын налогой олзоhоо гүрэнэй бюджедтэ оруулдаг түлбэриие анхаралдаа онсо абаhан байха юм.

Энэ талаар республикын финансын министерствын партийна эхин организаци хадаа профсоюзай месткомой хүдэлмэриие hайнаар хүтэлбэрилдэг байна. Тиигэжэ эндэ социалис мүрысөөнэй эмхидхэл гуримшаа, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэшэлэн республикын Госпланай коллективэй дунда социалис мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдэнэ. Ажалдаа коммунис ёhoор хандахын түлөө хүдэлөөн бултанай хэрэг болонхой. Таhагуудай, секторнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хүн бүхэндэ уялга абхуулха талаар ехэ оролдолго гаргадаг юм.

Гүрэнэй болон барилгын банкнуудай, республикын Министрнүүдэй Соведэй материально-техническэ хангалгын управлениин коллективүүдтэ социалис мүрысөө эмхидхэлгэ нилээд гуримшуулагданхай. Статистикын органуудай хүдэлмэрилэгшэд тоо бүрихэлэй, тоосооной, экономическа шэнжэлгын хэрэг hайжаруулха, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ зорилгоор тоо бодолгын шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ гэхэшэлэн хэмжээнүүдые уялга дотороо оруулаhхай. Тиигээдшье тоо бүридхэл hайжаруулха, тоосооной журам шангадхаха, предприяти болон эмхи зургаануудhаа абтадаг тоосооной тон зүб байхын түлөө тэмсэхэ талаар ехэ хүдэлмэри бүтээжэ байдаг. Юрэдөө юhэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ саг үргэлжын хиналта доро абтанхай гэжэ бардамаар хэлэхэ эрхэтэйбди.

Социальна тэдхэмжын министерствын мэдэлэй эмхи зургаан болон предприятинуудай, ажалшадай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, сүүд болон прокуратурын коллективүүдэй ажал ябуулгань, бэелүүлхэ зорилгонь бусадта орходоо ондоо түхэл маягтай гээшэ. Тэдэнэр ажалшадай эрилтэ хангаха хэрэгтэй сэхэ холбоотой.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай гол зорилгонь хадаа захиргаанай али арадые сомор, үнэгүй болгохо, тэдэнэй ажал хүдэлмэриин эмхидхэл нарижуулан hайжаруулха, албан хойрог, саарhан хэрэгтэ дарагдаха ябадалтай тэмсэхэ уялгатай гээд В. И. Ленин заабарилдаг hэн. Ушар тиимэhээ мүрысөөндэ хабаадагшадай гол анхаралые эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зорюулха эрилтэ табигдаха ушартай болоно.

Гадна манай республика дотор нэгэ янзын ажалтай албан газарнуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд бэе бэеэ социалис мүрысөөндэ уридаг, мүрысөөнэй договор хоорондоо баталдаг шэнэ дүршэл үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Жэшээнь, Гүрэнэй банкын Хориин отделениин хүдэлмэрилэгшэд Хэжэнгын отделениин коллективые мүрысөөндэ уряа hэн. Тэдэ хоёр коллективэй хоорондо эмхидхэгдэhэн хани халуун мүрысөөн өөрынгөө hайн талые харуулжа байhаниинь мэдээжэ ааб даа.

Гэхэтэй хамта гүрэнэй эмхи зургаан бүхэндэ, албан газар бүхэндэ социалис мүрысөөн адли тэгшээр эмхидхэгдэнхэй гэжэ хэлэжэ яажа болохоб. Дутагдалнууд үшөө олон. Зарим эмхи зургаануудай коллективүүдтэ албан хойрогоор ажалдаа хандаха, журам hулатай байдаг ... танууд бии. Гадна мүр... дэ илагшад тухай ... дэлгээд, харин урагшаг... дүнтэй коллективүүд ... анхарлаа табидаггүй ... hанаа мэдэрхэ ёhотойб...

Эдэ бүгэдые хараа... жа, саашадаа үйлэд... сэхэ холбоогүй эмхи з... нуудай коллективүүдэй ... социалис мүрысөө бүри ... нөөр дэлгэрүүлхэ, ... үрыень дээшэлүүлхэ ... профсоюзай обком ... хэмжээнүүдые абана. ... союзай эдэбхитэдэй ... хэ зорилгонуудые тод... хо, социалис мүрысөөн... ехэ удха шанартай ... ойлгуулха, hургаха ... тэйгөөр hая научно-... ческа конференци зарла... ди. Тэрэ конференци ... хитэйгээр, олон хүнүү... баадалгатайгаар болож... рөө. Үйлэдбэритэй хол... коллективүүдтэ социал... рысөө яажа эмхидхэх... заабаринууд үгтөө. Г... циалис мүрысөө эмх... дүй дүршэлөө халан ... асуудалда анхарал хан... даа hэн.

Научно-практическа ... ренцидэ хабаадагшад ... мүрысөө эмхидхэхэ, ... ажалай түлөө хүдэлөө... рүүлхэ талаар гүрэн... зургаануудай хүдэл... шадай профсоюзай эмх... ажал ябуулга тодор... заабари баталан аба... Тэрэ заабариhаа үнд... профсоюзай эхин орг... нууд коллективэйнгэ... шадай дунда социал... сөө эмхидхэхэ хэрэгэ... руулха уялгатай.

Түрэл Буряад ор... Автономито Совет ... Республикын байгуу... 50 жэлэй ойе нэрэтэй ... гөөр угтахын түлөө, ... табан жэлэй шиидхэ... шанартай гурбадахи ... сэб болзорhоонь урид ... хын түлөө ехэ тэмсэ... нэй эмхи зургаануудай ... мэрилэгшэдэй ... организацинууд ... хубитые оруулалсах... наа мэдүүлнэ.

Г. МИРОНО...
Гүрэнэй эмхи зургаа... дай хүдэлмэрилэ... профсоюзай об... түрүү...

КРАСНОДАРСКА ХИЗААР. Станицын захада шэл ба түмэр зүйлнүүдээр баригдаhан hаруул уужам байшан соо Тбилиссиин районой «Кавказ» колхозой кормоцех түхеэрэгдэнхэй. Эндэ хлореллэ ургуулдаг. Энэ белогоор ба элдэб витаминуудаар баян hонирхолтой уhанай жэжэхэн ургамал малда үгтэхэдөө, тэдэнэй тэжээл болбосоруулгыень hайжаруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлдэг байна.

Энэ түхеэрэлгын барилгын сэн жэл соо харюулагдаха байна гэжэ эрдэмтэд тоолоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хлореллэ ургуулдаг цех соо.

(ТАСС-ай фотохронико).

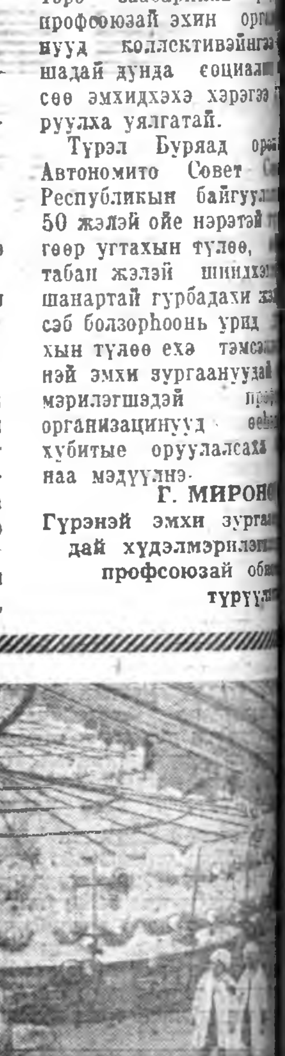

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

УКРАИНА:

ХОЁРДОХЁО ТАРИЛГА ХЭНЭ

КИЕВ. Херсоной, Крымэй, Одессын, Николаевска болон Украинын бусад областьнуудай колхоз, совхозуудай тарилгын агрегадууд дахинаа полидо гараба. Ногоон тэжээлэй түрүүшын ургаса хуряагаад, механизаторнууд хоёрдохёо тарилга хэжэ эхилбэ. Газараа hайнаар элдүүрилээд, кукуруза, соорго, горох, ешмээн хоёрой холисо тарина. Энэ жэлдэ республикын тараалан мянган гектараар үргэдхэгдөө. Тэжээл болохо намарай ургамалнуудай зариманиинь силос болохо кукуруза ороохон болгохоор хараалагдана. Нэгэ жэлэй ногооной тарилгын талмай мүн хороогдоhон байна. 1,5 миллион гектар талмайда тэжээлэй ургамал таригдахаар түсэблэгдэнхэй. Ургасаяа хуряагаад, дахин тарилга хэхэ талаар республика баян дүршэлтэй.

РСФСР:

МҮРЫСӨӨНhӨӨ МҮНДЭЛhЭН ХАНИ НҮХЭСЭЛ

Хабарай тарилгын үедэ Моздокско районой «Красная Осетия», «Ленинский путь» колхозуудай хээрын стануудаар дэлгэрhэн мүрысөөндэ илажа гарагшадай хүндэлэлдэ Улаан тугууд үргэгдэбэ. Эдэ ажахынуудай тарияшад шухала ороохото ургамал гэжэ тоологдодог кукурузаяа Хойто Осетидэ түрүүлэн тарилгаяа дүүргээ.

Веселовскын «Красная Осетия», Троицкын «Ленинский путь» колхозууд хүршэнэр юм. Ажахы бүхэндэ мянгаад гектар уhалагдадаг газарта кукуруза таригдадаг. Веселовскинхид үнгэрhэн жэлдэ кукурузын үндэр баян ургаса хуряажа абаа hэн. Тэдэнэр гектар бүриhөө 40 гаран центнер ороохо хуряан абаха, ургасын гарасаар республика соогоо түрүү hуури эзэлhэн байгаа. Хүршэ колхоздонь ургасын гараса халта доогуур байшоо.

Түрүү агротехникэ хэрэглэhэнэй, уhалуурнин гурим нарипаар сахиhанай ашаар веселовскиныхид иимэ амжалта туйлаа. Барилга хэхэ газарай гектар бүриhөө 1250 кубометр уhа абаhан юм. Кукурузын бултайжа эхилhэнhээ хойшо тэдэнэр тарилгаяа дүрбэ дахин, зургаа-долоо набшаhатай болоод, сэсэгээ унагааж байхадань нэгэ-нэгээ, ороохотой бии болоhон хойно уhалаа.

Хүршэнэрэйнгөө хэдэн жэл соо түрүүлжэ гарахаа дүршэл хэрэглэжэ, Троицко колхозой тарияшад энэ жэлдэ кукурузаяа агротехникын зохид болзорто, hайнаар элдүүрилэгдэhэн газарта тариба.

ЛИТВА

ҮБhЭ ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

ВИЛЬНЮС. Литвада hайжаруулагдаhан нуга сабшалангай үбhэ хуряалга, ногооной гурил үйлэдбэрилгэ нёдондо жэлэйхиhээ арбан хоногоор урид эхилбэ.

Холимог тэжээлэй промышленностиие ногооной гурилаар хангадаг Неманэй адагтахи Шилутска районой ажахынууд витаминта гурил республика соогоо түрүүлэн бэлдэжэ эхилбэ. Олонхи совхозууд гектар бүриhөө үндэр баян ургаса—зургаан тонно хүрэтэр ногоон тэжээл хуряана.

ТАДЖИКИСТАН:

РУДАКИ — АРАДАЙ ДУУШАН

ДУШАНБЕ. Таджигай Лахутиин нэрэмжэтэ академическэ театр С. Улуг-Заде гэгшын «Рудаки» гэжэ драмаар табигдаhан шэнэ зүжэг бэлдэжэ, хүн зондоо харуулба.

Рудакиин образые Таджигай ССР-эй габьяата артист М. Вахидов тобо... руулжа шадаа. Тэрэ ... ческа актер, уран гоёр... шагша байhанаа эндэ ... гэршэлхээр наадаа.

СССР-эй арадай ... А. Бурханов тус ... найруулан табяа.

(ТАСС-ай ...

ҺУНГАЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

ХҮГЖЭЛТЭ ЕХЭТЭЙ ХОЁР ЖЭЛ

...нютагай Соведүүдтэ һун-...ын болоһоор хоёр жэл үн-...э. Энэ үе соо түрэл Совет ...доторнай, тэрэ тоодо Бу-...ай автономито республика-...үхэтэ удха шанартай үй-...хэрэгүүд болоо. КПСС-эй ...съездын баталан абаһан ...эбэринүүдые хэрэг дээ-...бэелүүлхын түлөө совет ...өөшэ сусашагүйгөөр ...лажа байна. Арадай ажа-...бүхы һалбаринуудые, со-...ультурые хүгжөөхэ талаар, ...зоной һуудал байдалые ...һайжаруулжа, баян дэл-...болгохо талаар үнгэрөөшэ ...жэл соо горитойхон ал-...хэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй ...Советскэ Союзай ажал-...бүхы дэлхэйн түрүү үзэл ...тэй хүнүүд ССР Союзай ...улагдаһаар алдарта 50 ...ой ойн һайндэрые полити-...э болон ажалай ехэ дэб-...ын оршон байдалда тэм-...ээ һэн.

...аймагай сельскэ болон со-...й ажалшадай депутадуу-...Соведүүдэй хүдэлмэри саа-...ань нарижуулан һайжа-...жа, мүн Соведүүдэй депу-...удай уялга ба харюусалга ...элүүлхэ талаар КПСС-эй ...ральна Комитет, Совет ...ительство хэдэн шухала ...эбэринүүдые баталан ... Тэдэниие бодото дээ-...бэелүүлхын түлөө Сана-...сомоной Соведэй гүйсэдхэ-...комитет, депутадууд болон ...үргэлжын комиссинууд ехэхэн ажал ябуулһан байна.

Нэн түрүүлэн сомоной Соведэй, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй нийтэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри урдынхиһаа һайжаруулагдаа гэжэ тэмдэглэмээр. Сомсоведэй сессинүүд, гүйсэдхэхэ комитедэй заседанинууд Хууляар хараалагдаһан саг болзортоо зарлагдажа, үйлэдбэриин ба соёл культурын шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ. Сесси, заседани дээрэ харагдаха асуудалнуудые бэлдэлгэдэ саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд, депутадууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые оруулжа байдаг болонхой.

Сомсоведэй дэбисхэр дээрэ мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг Санагын совхоз оршодог юм. Адууһа малай үүлтэр һайжаруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха тухай тон шухала удха шанартай асуудалнууд сессиин, гүйсэдкомой заседаниин үзэмжэдэ нэгэнтэ бэшэ табигдаһан, бодотоор зүбшэгдэһэн байна .Энэ талаар хоёр жэл соо нилээд хубилалта болоо.

Совхозой эбэртэ бодо малай үүлтэр эли харагдахаар һайжаржа байна. Мяха багаар үгэдэг һарлагуудай тоо толгой хараа байса үсөөрүүлэгдэжэ, мүнөө гол түлэб хальмаг мал үсхэбэрилэгдэнэ. Хальмаг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэдэ хадалиг энэ нютагай эрхэ байдалда таатай зохид гэжэ совхозой мэргэжэлтэд, малшад ойлгоо. Һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэдтэй һаалиин фермэ совхоздо эмхидхэгдэнхэй. Адуун һүрэгые олошоруулжа, арьбанта мяха элбэгээр абаха асуудалда ехэ анхарал табигдана.

Энэ бүгэдын ашаар эбэртэ бодо малай, адуун һүрэгэй тоо толгой нилээд олошоржо, ашаг шэмэнь урдынхиһаа холо дээшэлээ. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл соо гүрэндэ мяха, һү тушааха түсэбөө Санагын совхоз үлүүлэн дүүргэһэн байна. Гүрэндэ тушаагдадаг малай шэгнүүр, наймадахи табан жэлэйхитэй жэшэбэл, нилээд дээшэлжэ, тарган мал олоор тушаагдана.

Энэ асуудалаар хэдэн жэшээ харуулая. 1972 ондо совхоз хамтадаа 692 толгой эбэртэ бодо мал гүрэндэ тушаагаа. Тэдэнэй 641 толгойнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаһан байгаа. Тушаагдаһан малай толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 330 килограмм болоо. Урзанда жэл 294 килограмм байһан. Мяханай комбинадта тушаагдаһан бүхы малай 27 толгойнь 400 килограммһаа дээшэ, 117 толгойнь 350 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй байжа, энэнһээ 28207 түхэриг нэмэлтэ олзо оруулаа.

Хэрбээ 1971 ондо Санагын совхоз гүрэндэ 2935 центнер һү худалдаһан байбал, нёдондо тэрэнээ 3264 центнертэ хүргэһэн байна .Тоһоной заводто тушаагдаһан һүнэй шанар эрид һайжараа. Урзанда жэлэйхитэй сасуулжа харахада, 1972 ондо үнеэн бүриһөө 129 килограмм һүн ехээр һаагдаа. Совхозой суута һаалишан, сомоной Соведэй депутат Софья Будаевна Будаева үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1872 килограмм һү абаа һэн. Тиигэжэ ажахы дотороо эрхимлэжэ ябана.

Үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада үйлэдбэриин, соёлой барилга эрхилхэ, нютагаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар Санагада ехэ ажал хэгдэһэн байна. Тосхондо 50 үхибүүнэй хүмүүжүүлэгдэхэ саад-ясли нээгдээ. Тэндэ гол түлэб совхозой холын гүүртэнүүдэй малшадай үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Тиихэдэ тэдэнэй олонхинь саад-яслида саг үргэлжэ байрладаг юм. Нютагай дунда һургуулиин дэргэдэ 60 һууритай интернат баригдажа, ашаглалгада оруулагданхай. Совхозой малшадай үхибүүд эндэ байрлажа, гүрэнэй гүйсэд тэд хэмжэ дээрэ хүмүүжүүлэгдэнэ, эрдэм ном шудална.

Сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй байрлаха шэнэ байшан баригдажа, нёдондо ашаглалгада оруулагдаа. Тэрээн соо уншалгын ехэ залтай хүдөөгэй библиотекэ байрладаг юм. Тиихэдэ болбосон түхэлтэй гостиница баригдаад, хүдэлжэ байна. Хоёр жэлэй туршада 20 гаран хүн шэнэ гэр барижа, һуудал байдалаа һайжаруулаа.

Арбаад жэлэй саада тээ баригдаһан соёлой байшан багадаад, түргэн саг соо шэнэ байшан бодхоохо асуудал тон шухала болоо һэн. Энэ асуудал сомсоведэй гүйсэдкомой, совхозой партбюрогой хамтын заседани дээрэ шиидхэгдэһэн юм. Тиигэжэ нёдондо соёлой шэнэ хоёр дабхар байшангай барилга эхилэнхэй. Тэрэнэй барилга энэ жэлдэ дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Соёлой добтолгын хоёр жэлэй эхилһэнһээ хойшо нютагтамнай нилээд ехэ юумэн хэгдэжэ байнхай. Тосхоной гол гудамжанууд, нийтын эмхи зургаануудай газаа тала болбосон түхэлтэй болгогдоно. Хэдэн зуугаад модохонууд, һөөг бургааһанууд тарилгаа. Болхой нютагтахи аршаан дээрээ томохон байшан баригдажа, зунай сагта хүнүүдэй амархада таатай зохид болоо.

Һүүлэй хоёр жэл соо Санагада болоһон шэнэ хубилалтанууд тушаа тобшохоноор хэлэхэдэ иимэ. Сомоной Соведэй депутадууд даабарита ажалдаа, депутадай уялга дүүргэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Саг үргэлжын комиссинуудай ажал хүдэлмэри нилээд һайжараа.

Болохоёо байһан һунгалтада бэлдэлгэ манай сомсоведтэ үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Библиотекын уншалгын зал соо агитпункт нээгдэнхэй. Тэрэниие библиотекые даагша, комсомолой гэшүүн Аида Поднакова хүтэлбэрилнэ. Агитпунктда үдэр бүри хүнүүд дежурладаг гуримтай. Тэрэ гоё һайханаар шэмэглэгдээд, һунгагшадта хэрэгтэй ном, брошюранууд табигдаа, залуу һунгагшадай түсхай булан эмхидхэгдээ.

Аймагай болон сомоной Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ һунгалтын урда тээхи суглаанууд олон хүнэй хабаадалгатайгаар боложо дүүрэбэ. Суглаануудта хабаадагшад эрхимэй эрхим хүбүүд, басагадаа депутадта кандидадууд болгон нэрлэһэн байна. Мүнөө сомсоведэй депутат байһан С. Б. Охинова аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ. Сомсоведэй депутат, совхозой суута һаалишан С. Б. Будаева дахин кандидадаар нэрлэгдэбэ. Сомоной Соведэй депутадаар, дэбжүүлэгдэһэн механизатор Д-Н. Ц. Бадмаев, барилгашан С. Б. Мандаганов болон бусад нүхэд бултадаа ажалай түрүүшүүл болоно.

Сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитет, совхозой партийна бюро болохоёо байһан нютагай Соведүүдэй һунгалтада һайнаар бэлдэжэ, тэрэниие политическэ ехэ хүгжэлтын оршон байдалда үнгэргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна.

С. САНЖИТОВ,
Захааминай аймагай.
Санагын сомоной
Соведэй гүйсэдкомой
түрүүлэгшэ.

Хүбүүмнай сэрэгэй албанда

МЭРГЭН БУУДАГША

Взводой командир лейтенант Виктор Владимирович Ляльконтай хөөрэлдэжэ һууһаб. Сэрэгшэдэйнгээ амжалтаар тэрэ омогорхоно. Илангаяа сержант Гулимдин Потаровай отделениин сэрэгшэдэй социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан тухай лейтенант баяртайгаар хөөрэнэ.

— Энэ эбтэй эетэй коллективтэ рядовой Цыдып Гомбоев алба хэнэ. Эрхим солдат даа. Пулемет-бууе табан хургандаа адли мэдэхэ, мэргэнээршье буудадаг. Һаяхан тактическа хэшээлэй болоходо нүхэдэйнгөө добтолгодо туһалжа, пулемедоор буудахадаа, «дайсанай» хороһон газарые алдангүй оноод лэ байгаа. Нэгэ үгоор хэлэхэдэ, сугтаа алба хэдэг нүхэдтөө үльгэр хэшээ харуулна, — гэжэ офицер рядовой Гомбоевые магтана .

Баргажанай аймагта Хилгана тосхон оршодог. Цыдып энэ нютагта түрэжэ, хүлөө шоройдожо, хүн болоо. Эндэхи һургуули дүүргээ. Һургуулида һуража ябахадаа, тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда баатаршалга гаргаһан геройнууд тухай номуудые уншаһан, нютагайнгаа эрэлхэг зоригто хүнүүд тухай аха нүхэдэйнгөө хөөрөөнһөө ехэ юумэ мэдэжэ абаһан байха. Байлдаанда баатарай үхэлөөр унаһан танкистнар аха дүү Иван, Александр, Алексей Козулинтан тухай ехэтэ һонирходог байгаа. Сэрэгэй уялгата албанда бэлдэжэ байхадаа, Цыдып Гомбоев «Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн бай» гэһэн значогой нормо тушааһан байна. Тэрэ һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн буудалгын кружогто дуратайгаар ябадаг, бага аматай винтовкоор буудаха мүрысөөнэй болоходо ходоо түрүү һуури эзэлһэн байдаг һэн. Цыдып ажалдашье ябахадаа, хүнэй хойно орожо, гээгдэжэ үзөөгүй.

1971 оной намар Цыдып Гомбоев сэрэгэй хубсаһа үмдэһэн юм. Уданшьегүй рядовой Гомбоев пулеметчик болоо һэн.

Пулеметчик. Цыдыбэй эгээн дуратай мэргэжэл. Тэрэ томо буу гартаа барихадаа, сэдьхэлээ, ханан баясадаг бэлэй. Буугаа сэбэрлэжэ гү, али буудажа байхыень харахадаа, олохон залуу сэрэгшэд тэрээндэ атаархаһан байха. Эрхим сэрэгшэ болохын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаха хэрэгтэй.

Цыдып мэргэнээр буудаха онъһо абьяастайгаар шудалжа эхилбэ. Тиин буудажа һураха хэшээлэй үнгэргэгдэхэдэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй һорилго хэдэг бэлэй.

Солдадуудай хэр бэлэдхэлтэй байһые шалгаха үдэр хүрэжэ ерэбэ. Бултадаа һанаагаа зобоно. Гомбоевшье сэдьхэлээ хүдэлэнги. Тиигэншьегүй яахаб?! Түрүүшын шалгалта ха юм. Командирай урда улайжа, сайжа байха хэн дуратай байхаб даа.

— Цыдып, бэедээ найда. Тэбдэхэнэй хэрэггүй, — гэжэ сержант Потаров нүхэрэйнгөө һанаа заһана.

Рядовой Гомбоев дайшалхы шалгалтаяа эрхимээр бариба. Мэргэнээр буудаһанайнгаа түлөө тэрэ түрүүшынхеэ «таба» гэһэн сэгнэлтэ абаба. Тиихэдэ албанайнь карточкада командирай зүгһөө баярые хүргэһэн үгэнүүд бэшэгдээ һэн.

Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрөө. Рядовой Цыдып Гомбоев хатуужажа, пулемедоор буудажа дүй дүршэлтэй болоо.

Спортсмен-разряднигай значок тэрэнэй энгэртэ яларба. Тиихэдэ солдат СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй отличнигай нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Мүнөө Цыдып мэргэнээр буудаха дүй дүршэлөө нүхэдтэеэ хубаалдана. Рядовой Александр Иванов буряад нүхэр тухайгаа сэдьхэлэй дулаахан үгэнүүдые хэлэжэ ябадаг. Имагтал Цыдыбэй туһаламжаар тэрэ мэргэнээр буудажа һураа бшуу. Бата бэхи хани нүхэсэл хүшэр хүндэ байдал дабахадань сэрэгшэдтэ туһална. Холын холо Казахстанай хүбүүн сержант Потаров отделениингээ сэрэгшэдые нэгэдүүлжэ, нэгэ һанамжатай болгожо шадаа.

Сэрэгшэд хэшээлэйнгээ һүүлээр Ленинскэ таһалгадаа сугларжа, түрэл нютагайнгаа һониниие хубаалдан хөөрэлдэдэг. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ нютагайхидайнгаа түйлэһан амжалтанууд тухай хөөрэлдөөн тэдэнэрэй дунда болодог. Рядовой Гомбоев түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын тулада нютагайхидайнгаа эршэмтэй һайнаар ажаллажа байһан тухай омогорхон байжа хөөрэдэг. Цыдып сэрэгэй албанда байгаашье һаа, амжалта түйлэжэ, түрэл республикынгаа ойдо эрхим бэлэг бариха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлнэ.

Н. БЕЛЕБЕНЦЕВ.

ХҮН БҮХЭН ОРОЛДОНО

Буряадаймнай республикын алтан ойн һайндэр хоног бүри ойртожо байна. Ажалшад хаа хаанагүй абаһан уялгануудаа согсолно, юһэдахи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй түсэб даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын, 50 жэлэй энэ ой хүрэтэр ажалай үндэр түйлалтануудые амжахын түлөө оролдоно.

Манай Прибайкалиин аймагай Зырянай сельскэ Соведэй газар дээрэ ажаһуудаг хүн зон республикынгаа 50 жэлэй һайндэрые ажалай амжалтаар угтахаһаа гадна, Нестерево һууринаа болбосон түхэлтэй болгохо, үйлсэнүүдтээ модо, сэсэг олоор тариха, харгынуудаа заһаха, бууса хорёогоо шэнэлхэ гэхэ мэтэ нилээд ехэ хүдэлмэри хараалаа һэн. Хэхэ ажалаа хүн зонойнгоо нийтын суглаан дээрэ баталжа, харюусалгата нюурнуудые томилһон байна. Гол түлэб сельсоведэй депутадууд энэ хүдэлмэри эмхидхэжэ эхилээ һэн.

Хабарай дулаан үдэрнүүд болотор үйлсэнүүд сэбэрлэгдэһэн байгаа. Нийтын гэрнүүдэй хорёонууд бодоо, харгынууд жэгдэлэгдээ, гэрнүүдэй үйлсэ талын нюурнууд шэрдэгдээ, хорёо хашаанууд заһагдаа, олон гэрнүүдэй хушалтанууд һэльбэгдээ. Эдэ бүгэдын һүүлээр үнгэрэгшэ амаралтын үдэр һууринаймнай хүн зон хүгшэн залуугүй воскреснигтэ гаража, модо тариһан байна. Гол үйлсэ зүбшуулан элдэб түхэлэй модод һуулгагдаба. Совхозой ажалһаа сүлөө хүдэлмэришэд, һургуулиин һурагшад, пенсионернүүд булта энэ хүдэлмэридэ хабаадаа.

Илангаяа һууринаймнай наһатайшуул эдэбхи үүсхэл ехэ гаргадаг. Тэдэ воскреснигтэшье эдэбхитэйгээр хабаадаа. Граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта хабаадагша И. Л. Угрюмов, мүн пенсионернууд А. С. Нечаева, З. И. Брагенцева, П. Е. Нечаева болон бусадай саг үргэлжын оролдолго тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Нестерово һууриниие болбосон түхэлтэй болгохо талаар хүдэлмэриие манай Зырянай сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ И. Н. Помусев өөрөө хүтэлбэрилөө.

Мүнөө тосхомнай залуу болошоһон шэнгеэр харагдадаг болоод байна. Воскреснигэй эсэстэ хүнүүд һууринаа ходоо ариг сэбэр байлгаха, болбосон түхэлтэй болгохо талаар хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлхэ гэһэн тогтоол абаа.

С. АНДРОПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хяагтын аймагай нооһо ээрэлгын фабрикын мэдээжэ болоһон нооһо ээрэгшэ, Бур. АССР-эй Верховно Соведэй депутат Степанида Трифоновна Брылева. Тэрэ ажалайнгаа баян дүй дүршэлөөр суурхажа, коллектив соогоо хүндэтэй суутай болоһоор үнинэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Т. Брылева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЛАС-ДУРНА ЗҮГЭЙ КУРОРТНУУДАЙ ХҮГЖЭЛТЭ

...с-Дурна зүгэй Кульдур ...до москвагайхидай, Вол-...ар, Украинада ажаһуу-...үүдэй амаржа, арга-...а байхыень харахат. Энэ ...хамагай түрүүндэ эл-...олон үбшэн аргалдаг ...-кремнист халуун уһаа-...үрханхай.

...ьдур үбшэнүүдые то-...он- мэдэхэ, аргалха аппаратуратай эрхим эмнэлгын газар болоо. ... хүнэй байха аятай ... олон дабхар корпусууд ...а. Поликлиникэ, уһаар ...г газар, столовонууд, ...библиотекэ, ажаһууда-...эрглэмжэ хангадаг та-... бии. Мүноо үедэ хоёр ...ри хүдэлнэ. «Хинганай» гэжэ гурбадахи элүүр-...ын газар тэдэнтэй зэр- ... баригдажа байнхай. ... 500 хүн амарха, арга-...ар багсаагдана.

...ьдур — Алас-Дурна зү-...эн курортнуудай нэгэ- ...болоно. Энэ хизаарай ...уд, далайн гүйхэн уһа-...ойнууд cooһoo үбшэ ар-...а тааруу, угаа ехэ ...тэй шабарые геологууд ... Үбшэнүүдые аргалхаар ...ран булаг аршаан бү-...дэ абтаад байна.

...т засагай тогтоһон саг-...ойшо, илангаяа дайнай ...тээхи табан жэлнүүдэй ...Алас-Дурна зүгтэ хэдэн ... шэнэ санатори бариг-...уушануудынь һэльбэн ...а, үргэдхэгдөө. Алас-...зүтэй курортнууд, ама-... байшангууд, турист-... баазануудые хүгжөөхэ ...хараата түсэб медико-...фуудаар зохёогдоо. Мү-...0 гаран томо курорт эндэ ...э.

...но-кремнист vһа хэрэг-...Талая гэжэ, манай оро-...эн хойто захын курорт ...гай хүбшын боорид оршодог юм. Газаа һалхи шуурганай боложо байхадашье, эндэхи үбэлэй саад соо улаа ягаан сэсэгүүд һалбаржа, парнигууд соо үгэрсэ, помидор эдеэшэжэ, тамаралгын бассейн соо дулаан аршаан салгидажа байхал.

Сахалин арал дээрэхи «Синегорско минеральна уһанууд» гэжэ курорт Южно-Сахалинскһаа 28 километртэ — гоё һайхан газарта баригданхай. «Сахалин» гэжэ түрүүшын санатори мүнөө сагай, һаруул һайхан байшантай. Тэрээндэ дүтэшэг шэнэ санатори баригдана. Химическэ бүридэлэйнгөө талаар угаа шухаг углекислэ газ ехэтэй мышьягай уһан эндэхи газар дороһоо соробхилон гаража байдаг. Далайн эрьеһээ бур шабар асарагдадаг юм.

Приморско хизаар... Шмаковка гэдэг түмэр замай станци шадар үнгэрөөшэ зуун жэлэй эсэстэ бүлэг хүдэлмэришэд худаг малтажа байтараа «шмаковеский нарзаниие» — гайхамшаг минеральна уһа олоһон гэхэ... Бүхэсоюзна удха шанартай гурбан томо санатори эндэ нээгдэнхэй.

Камчаткын — Паратунка, Начики курортнууд Алас-Дурна зүгһөө бүри холуур мэдээжэ болонхой. Эндэ үбэлэй сагташье халуун аршаантай бассейн соо уһанда орожо болохо.

Владивосток шадарай гоё һайхан нютагуудта санаторинууд, амаралтын байшангууд, пансионадууд олон юм. Амарай тохойн элһэтэ пляжууд шадар уһанда орожо, наранда шаража, газаа хэбтэжэ, бэеэ хатуужуулха газарнууд түхеэрэгдэнхэй. «Амарай тохой», «19-дэхи километр», «Океанский» гэхэ мэтэ санаторинууд эндэ бии, тээ саанашаг бур шабараар арга хэдэг «Сад-Город» гэһэн эрхим курорт баригдажа байна. Мүн пионерэй лагерьнууд, хүүгэдэй дачанууд, санаторно һургуулинууд бии. «Дальневосточный Артек» — хүүгэдэй амарха, аргалуулха ехэ газар Агуу Петрын тохойн эрьедэ баригдажа байдаг. Хабаровскда дүтэшэг, Амарай түргэн урасхалта аса һалаагай эрьедэ үзэсхэлэн ой модон соо «Уссури» гэжэ санатори оршодог. Табяад онуудта климатическа кардиологическа курорт эндэ баригдаһан байгаа. Эндэ амаралтын байшангууд, пионерэй лагерьнууд, хүүгэдэй дачанууд олон, мүн хүүгэдэй отделенитэй санатори нээгдэнхэй.

Алас-Дурнын гүрэнэй эмхи зургаанууд ба предприятинууд өөһэдын санаторинуудые барина. Жэшээлхэдэ, үбшэнүүдһээ һэргылхэ «Сомон» гэжэ санатори Татар хоолойн эрьедэ нээгдээ, «Воронежско толгойнууд» гэдэг гоё һайхан газарта курортын байшангууд баригдаа. Тумнинска халуун аршаанай дэргэдэ профилактори хүдэлнэ, Амурск гэжэ һаяын городто аргаламжын томо эмхи зургаан бии болоо, медигүүд ба геологуудай һаяхан олоһон Алчано-Мухенска углекислэ уһанай уурхайда үбшэнһөө һэргылхэ санаториин барилга хэгдэжэ эхилээ, Камчаткын модошодой, Сахалинай нефтьшэдэй, Амурска өблаетиин барилгашадай аргалуулха газарнууд ашаглалгада үгтэхэ...

Эрдэмтэд бэдэрэлгэ, шэнжэлэлгэнүүдээ үргэлжэлүүлһээр. Медико-географуудай, геологуудай отрядууд ой тайгаар дабшана.

Е. ЧУЛКОВ,
медицинын
эрдэмэй доктор.
(АПН).

Хабаровск хото.

ШРИ ЛАНКА РЕСПУБЛИКАДА

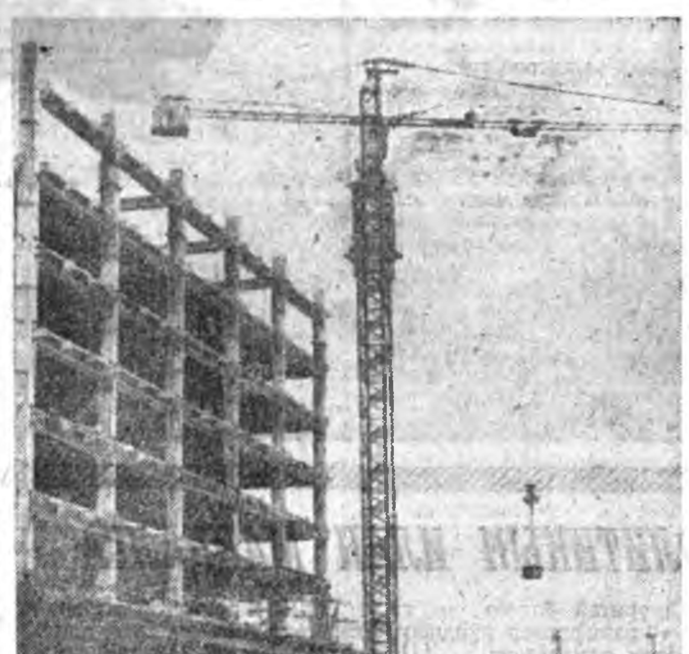

Ороной түб хото Коломбодо арадай банкын байшан бодожо байна.

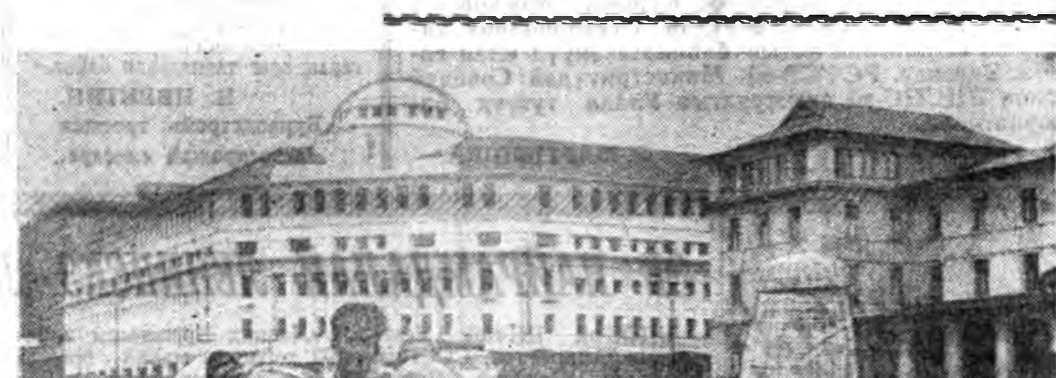

Корзинануудые худалдагшад Коломбын үйлсэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

НЮТАГТАА ХҮНДЭТЭЙ ХҮНҮҮД

«АЛТАН» ГАРТАЙ ЖОЛООШОН

— Манай Александр Максимович «Алтан» гартай хүн даа. Урлан нарижуулхадааашье, ухаалан зохёоходоошье бэрхэ, — гэжэ Үүрэг тосхондо ажаһуугшад мүнөө хөөрэлдэдэг болонхой.

Үнэхөөрөөшье, тосхонойхид мотоциклайнгаа гү, али холодильнигайнгаа эбдэрбэл, мастерые бэдэржэ ябадаггүй, харин нютагайнгаа жолоошон Александр Максимович Беспрозванных гэгшэдэ хандадаг.

Нэгэтэ нютагайхидаа тэрэ ехэтэ гайхуулһан байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, жолоошоной гэр дээрэ телевизионно антеннэ бодоо бшуу. Иигэжэ тэрэ телевышкэһээ хэдэн зуугаад километр холо оршодог Үүрэг тосхондо экранай сэнхир галханай носохын тула ехэ юумэ хээ. Одоол эндэ жолоошоной ухаалан зохёохо шадабаринь элирээ бэлэй. Тэрэ зарим юумэ һэлгэһэн, зарим ондоо түхеэрэлгэнүүдые һуулгаһан байха юм.

Мүнөө уран бэрхэ жолоошоной булынхид «Орбита» системын дамжуулгануудые харадаг болонхой. Табиһан телевизорынь һайн дуутай, эли тодоор харуулдаг. Александр Максимович хүршэ айлнуудайнгаа телевизор тодхоходонь туһалһан байна.

Мүнөө тэрэнэй туһаламжаар Шитхан тосхондо хоёр айл, Үүрэгтэ дүрбэн айл телевизор харана. А. М. Беспрозванных өөрөө «Белорусь», хүршэнь «Горизонт» гэжэ телевизорнуудые худалдан абанхай.

Н. ГАЛДАНОВ,
«Баргажанай үнэн»
газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЗООТЕХНИК — АГИТАТОР

Манай, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз, үхэр малаар, хони хурьгадаар олон юм. Тиимэһээ колхозой главна зоотехнигэй ажал нилээд ехэ. Манай колхозой главна зоотехник, коммунист Дмитрий Дылыкович Базаров сүлөө сагаар бага байбашье, ябаһан лэ газартаа (фермэнүүд гү, али отаранууд-та) шэнэ һонинуудые малшадта зохидоор хөөрэжэ үгэдэг. Заримдаа шухала һонинуудые газетэһээ уншажа үгэдэг. КПСС-эй Центральна Комитедэй апрелиин (1973 он) Пленумэй материалнууд, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл, улас хоорондын болон орон доторхи һонинууд—эдэ бүгэдэ асуудалнуудые зоотехник малшадта тобшохоноор хөөрэжэ үгэнэ.

Мэнэ һаяхан колхозой гурбадахи отделениин клуб соо үбгэд, хүгшэд, залуушуул, малшад, механизаторнууд суглараһан байба. Дмитрий Дылыкович байгша оной июниин 17-до болохоёо байһан һунгалта тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Сугларагшадай олон асуудалда зоотехник агитатор дүүрэн харюу үгэбэ.

Юрэнхыдөө, ямаршье хөөрэлдөөнүүдые хүн зоной дунда үнгэргэхэдөө, коллективүүдэй ажал хүдэлмэритэй холбохые тэрэ оролдодог.

Иимэл хүн даа, манай колхозой главна зоотехник—агитатор.

С. БИЛИКТУЕВ,
XX партсъездын
нэрэмжэтэ колхозой
гэшүүн.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЛЕНИНСКЭ ПОЛИТИКЫН ИЛАЛТА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Германиин Федеративна Республикада ошоод ерэлгэ, федеральна канцлер В. Брандттай тэрэнэй хэһэн хэлсээнүүдэй дүнгүүд бүхы дэлхэй дээрэ угаа үргэнөөр һайшаан угтагдаа. Энэ ушарые хоёр ороной хоорондохи харилсаануудһаа гадна уласхоорондын элитэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ хаа хаанагүй тоолоно.

Уласхоорондын бүхы шахуу гол асуудалнуудаар һаяхан болотор тад ондо ондоо хараа бодол баримталдаг байһан хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаануудтахи эрьелтые, амгалан үе сагта тааруу шэнэ, гэмгүй һайн харилсаанууд ба али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоон тээшэ эрьелтые тус аяншалга батадхаа. 1970 оной Московско договороор, жэл үнгэрөөд байхада Ореандада, Крымдэ үгээ ойлголсолгоор тодорхойлогдоһон хараа шугам хэлсээнүүдэй үедэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байна. Л. И. Брежневэй ба В. Брандтын хоорондохи хэлсээнүүд, экономическа, научно-техническэ, соёлой харилсаа холбоон тухай Бонндо гар табигдаһан хэлсээнүүд, тус аяншалгын дүнгүүд тухай хамтын мэдүүлгэ хадаа Европодо, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха аша туһада тааруугаар хоёр гүрэнэй хоорондо хүршэ һайн харилсаануудые, харилсаа холбоое байгуулха шэнэ хараа зам лаб нээжэ үгэнэ.

Дэлхэй дээрэхи политическэ оршон байдалые һайжаруулхын түлөө дайнай хойто тээхи бүхы үе саг соо шууд сэхээр оролдолго гаргаһан Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай уласхоорондын оршондо эдэбхитэй ябуулгануудые хэһэнэй ашаар иимэ һайшаалтай алхамуудые хэхэ аргатай болоо. Канцлер В. Брандтын толгойлдог ФРГ-гэй мүнөөнэй правительствын гадаадын политическэ бодолтой хараа шэглэл иимэ алхамуудые хэхэ хэрэгтэ туһалаа. «Туйлай ехэ һандарал үүдхэһэн, олон миллион хүнүүдэй ами наһа абажа ошоһон ээрхэг түримхэй дайнай нэгэтэ бэшэ һүжэрһэн Европо түүхэдэ бэшэгдээд лэ хэтэдээ үлэхэ ёһотой. Тэрэнэй һуурии шэнэ түбиин — эб найрамдалай, бүхы гүрэнүүдэй хоорондоо этигэн найдалсадаг, али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоо байгуулдаг түбиин ээлхыень бидэнэр хүсэнэбди» гээд Баруун Германиин телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ Л. И. Брежнев мэдүүлээ һэн.

Аяншалга хадаа «Зүүн ба Баруун Европын хоорондо экономическа, политическэ харилсаануудые хүгжөөхэ шэнэ шатын эхин болоно үгэнэ» гэжэ Лондоной «Таймс» газетэ тоолоно. Энэ аяншалга «КПСС-эй Генеральна секретарь июнь һарада США-да ерэхэ гэжэ хүлеэхэ үндэһэ баримта» олгоно гээд «Балтимор сан» газетэ бэшэнэ.

ФРГ-дэ Л. И. Брежневэй ошоод ерэлгын политическэ үрэ дүнгүүдые ба тэрэнэй ажал ябуулгые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет хүсэдөөр һайшаагаа. «Германиин Федеративна Республикада нүхэр Л. И. Брежневэй ошоод ерэлгын дүнгүүд хадаа ниитынгээ байгуулалтаһаа, политикаһаа дулдыдангүйгөөр гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ политикын илан мандалгын шэнэ үнэмшэстэй гэршэ болоно үгэнэ. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политика КПСС-эй XXIV съездын ба партиин ЦК-гай апрелиин Пленумэй һайшааһан эб найрамдалай программаһаа мүнөө үедэ бүри хүсэд һайнаар харагдана» гээд тэдэнэр онсолон тэмдэглэһэн байха юм.

ХАНИ БАРИСААН, ХАРИЛСАА ХОЛБООН

Хаан Мухаммед Захир Шахай уряалаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный майн 21-һээ 24 хүрэтэр Афганистанда албанай хэрэгээр, хани ёһоор айлшалаа, совет хүндэтэ айлшание ороной хүтэлбэрилэгшэд, хүн зон хани халуунаар угтаа.

Мухаммед Захир Шахтай, Афганистанай правительствые толгойлогшо Муса Шафигтай Н. В. Подгорнын уулзалганууд ба хэһэн хөөрэлдөөнүүд хани халуун, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө, үргэн олон асуудалнууд хаража үзэгдөө. Заншалта хани ёһоной харилсаагаа, али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоогоо үргэдхэхөөр, мүн бэхижүүлхээр Советскэ Союзай, Афганистанай эрмэлзэдэг байһые тэдэнэр лаблаа. Энэ хани барисаанай үндэһэ һуурие агууехэ Ленин, бэеэ даанхай байхын түлөө Афганистанай тэмсэжэ байһан үе сагай афган ажал ябуулагшад табиһан байна.

Экономическа харилсаанай асуудалнуудта хэлсээнүүдэй үедэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Экономическа ба техническэ харилсаан тухай хоёр ороной хоорондо 1972 ондо Москвада баталагдаһан хэлсээе амжалтатайгаар бэелүүлгэ Афганистанай экономикые дэбжээхэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гээд тэмдэглэгдэһэн байха юм. Энэ хэлсээн совет-афган экономическа холбоое али алиндаа ашатай туһатайгаар саашадань хүгжөөхэ үргэн хараа зам нээжэ үгэнэ.

Афганистание хүгжөөхэ түсэбүүдые бэелүүлгэдэ Советскэ Союзай үзүүлдэг экономическа ба техническэ һайн һайхан туһаламжые афган тала үндэрөөр сэгнэнэ, баяр баясхалангаа мэдүүлнэ. Элдэб промышленна предприятинууд, тэмээн хамбын ябадаг зүргэ жэмүүдэй орондо мүнөө үе сагай харгы замууд, уһалууриин каналнууд СССР-эй хабаадалгатайгаар баригдаа гү, али баригдажа байдаг. Совет геологууд байгаалиин баялигые бэдэрэлсэдэг. Тэдэнэр нефть, нүүрһэ, түмэрэй руда болон бусад ашагта малтамалнуудые олоһон байна. Байгаалиин газай баялиг нөөсэ олдоо. Абтадаг «хүхэ түлишын» зарим хубинь газопроводоор СССР-тэ дамжуулагдана. Афганистан ондоо тээшэнь худалдадаг заншалта эд бараануудаа манайда мүн лэ эльгээнэ.

Уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудаар хоёр ороной адли гү, адлирхуу хараа бодол баримталдаг байһаниинь совет-афган хэлсээнүүдэй үедэ дахяад лаблагдаа. Советскэ Союзай амгалан ёһоной шууд сэхэ политикые, бэеэ даанхайгаар ажаһуухын түлөө тэмсэдэг арадуудта туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор тэрэнэй гаргадаг хүсэлэл оролдолгые афган тала үндэрөөр сэгнэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай XXIV съездын баталан абаһан эб найрамдалай программа Афганистанда һайшаалтайгаар угтагдаһан байха юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын айлшалалга, Кабулда болоһон хэлсээнүүд хадаа СССР Афганистан хоёрой хоорондохи хүршэ харилсаа ба хани барисаа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ шухала туһа нэмэри, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэелүүлгын гайхашмаг жэшээ болоно үгэнэ гээд Афганистанай хэблэл тоолоно.

Нэгэдэлэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө

Түбиин 41 бэеэ даанхай гүрэниие нэгэдүүлдэг Африкан нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) байгуулагдаһаар арбан жэл гүйсэбэ. Энэ гайхамшаг үдэртэ зорюулагдажа, ОАЕ-гэй Министрнүүдэй Соведэй ба ойн баярай ассамблейн заседанинууд Эфиопиин ниислэл Аддис-Абебэдэ болоо. Африкан оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ, шэнэ түхэлэй колониализмда, расизмда эсэргүүгээр хэгдэдэг тэдэнэй хамтын тэмсэлые эдэбхитэй болгохо гэһэн үүргэтэй хэдэ хэдэн шухала документнүүд заседанинууд дээрэ баталан абтаа.

Эдэ документнүүд сооһоо эгээн шухалань — «Хүгжэлтын, харилсаа холбооной ба экономическа бэеэ даанхай байдалай асуудалнуудаар ОАЕ-гэй деклараци» болоно. «Түбиие экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалтай болохые ба хүгжөөхые, угаа олон хүн зонойнгоо хүсэ шадалые, соёлойнгоо баялигуудые үрэ ехэтэйгээр элсүүлэн эмхидхэлгэдэ үндэһэлэн туйлахаар африкан оронуудай хүсэд шиидэнги байһаниинь» деклараци соо элирхэйлэгдэнхэй. Энэ документ империализмда эсэргүү харша шэнжэтэй. Энээндэ гараа табиһан бэеэ даанхай республиканууд хадаа урдань ээрхэжэ байһан оронуудта түүхэй эд лэ үгэгшэ зандаа үлэхые хүсэдэггүй байһанаа харуулна бшуу. «Өөһэдынгөө байгаалиин баялигые хинаха хуулита эрхээ» бэелүүлхэ, Африкые индустриализацилха шухала гэжэ тэдэнэр тоолоно. Тусгаар эрнлтэнүүдые табин капиталис гүрэнүүдэй үгэдэг туһаламжа абахаһаа арсахыень африкан правительствануудые уряалха зуураа, «социалис оронуудтай худалдаа наймаа, промышленна ба научно-техническэ харилсаа холбоо үргэдхэхэ политика бэелүүлхыень» ОАЕ һанамжалан дурадхана.

Африкын экономическа бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл хадаа баруун оронуудай монополинуудай нэгэдэмэл фронттой хэгдэдэг тэмсэл болоно. Хэрбээ өөрөө нягта жагсаалтай байгаал һаа, Африка энэ тэмсэлдэ илан гаража шадаха байна. Эгээл иимэһээ Африкан оронуудай нэгэдэл бэхижүүлгэ ехэ удха шанартай гэжэ Аддис-Абебэдэ һайшаагдаһан хоёрдохи документ — «ОАЕ-гэй арбан жэлэй ойдо зорюулагдаһан ниитэ политическэ деклараци» соо заагдана. «Манай зэргые эмхи гуримгүй болгохо зорилгоор империалис этэгээдүүдэй элдэб мэхэ гохо гаргажа байхадань бидэнэр урда мэтэ нэгэдэлтэй байхабди» гээд деклараци соо хэлэгдэнхэй.

Баруун оронууд, тусхайлбал, ЮАР-ай, Родезиин, Португалиин колониальна ба расис засагуудта сэрэгэй туһаламжа үзүүлдэг НАТО-гой оронууд деклараци соо хурсаар буруушаан шүүмжэлэгдэнхэй. Израилиин ээрхэг түримхэй политикада эсэргүүсэн, египет ба бусад араб арадуудай хэдэг тэмсэлдэ талархажа байһанаа бэеэ даанхай Африка элирхэйлэн мэдүүлнэ.

«Түүхэдэ анха түрүүн түби дээрээ хамтаран нэгэдээд байхадаа, африкан оронууд урдаа табигдажа байһан асуудалнуудые хамтаараа шиидхэхэ, дэлхэйн империализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүүсэн сугтаа тэмсэхэ аргатай болоо» гээд ОАЕ-дэ хабаададаг оронуудай гүрэн түрые болон правительствануудые толгойлогшонорой ассамблейн ойн баярай сесиин түрүүлэгшэдэ Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Д. ДЫМОВ,
А. СТУПАК,
С. КУЛИК.
(ТАСС).

Спорт

ТОБШОХОНООР...

☆ «Москвагай ехэ шан» гэһэн кубогта хүртэхын түлөө мэргэн буудалгаар үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ Таллинай политехническэ институдай студент Петер Вехм гэгшэ 200-һаа 195 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Тиин тэрэ уласхоорондын классай СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэһэн байна. Мүрысөөндэ долоон оронуудай спортсменүүд хабаадалсаһан байгаа. Манай нүгөөдэ спортсмен — Одессын түлөөлэгшэ Юрий Никандров 193 очко абажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. Польшын, ГДР-эй мэргэн буудагшад 190 очкотойгоор удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр Мексикэдэ үнгэргэгдэһэн Олимпиин нааданай чемпион Евгений Петров 195 очко абажа, түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, Совет ороной суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубок абаба.

☆ **Гимнастика.** Совет ороной эрхим гимнастканууд Л. Турищева, Л. Бурда, Н. Андрианова, В. Клименко гэгшэд Бразилиин Рио-де-Жанейро хотодо айлшалжа байнхай. Хори мянган хүниие багтаадаг «Марканзиньо» гэжэ спортын ордон соо гимнасткануудай наада хараха дуратайшуул хэзээ хэзээнэйхиһээ олон байба. Бразили орохоһоо урид манай гимнастканууд США, Англиин ажалшадта өөрынгөө баян шадабари харуулаа һааб даа.

☆ **Волейбол.** Японой Нагоя хотодо волейболоор үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ СССР-эй суглуулагдамал команда Японой спортсменүүдые 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба.

☆ **Уран һайханай гимнастика.** Ленинград хотодо уран һайханай гимнастикаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Омскын студентка Галима Шутурова эрхимлэжэ, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Ставрополиин, Астраханиин спортсменкэнүүд Наталья Крашенинникова, Алла Засухина гэгшэд хоёрдохи гурбадахи һуури эзэлээ.

☆ **Мэргэн** буудалга. Гүйжэ ябаһан гахай буудалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Александр Газов эрхимлэжэ, СССР-эй шэнэ рекорд тогтообо. Москвада үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ тэрэ 572 очко абаһан байна.

☆ **Баскетбол.** СССР-эй суглуулагдамал эхэнэрнүүдэй командын гэшүүд баскетболой бүхэдэлхэйн түгэсхэлэй наадан дээрэ Франциин командые 93:51 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба.

☆ **Самбо.** Баку хотодо самбо барилдаагаар үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ совет ороной спортсменүүд түрүүшын бүхы һууринуудые эзэлбэ. Мүрысөөндэ Болгариин, Монголой, Швециин спортсменүүд хабаадалсаһан байгаа. Манай ороной спортсменүүд Г. Бирюков, Е. Ашинов, А. Рассадкин, М. Елатонцев, В. Безруков, Э. Агафонов, А. Трофимов, Г. Маленкин, Н. Данилов, В. Клибоденко гэгшэд дурасхаалай алтан медальнуудые абаба.

(ТАСС).

☆ СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Зүүн-Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — табадахи уулзалганууд үнгэргэгдэбэ.

Эдэнэрэй уулзалга иимэ тоотойгоор дүүрээ:

«Аэрофлот» — «Чкаловец» — 4:1, «Сэлэнгэ» — «Динамо» — 1:0, Шэтын СКА — «Шахтёр» — 0:0 (3:4), «Амур» — «Иртыш» — 2:0, Хабаровскын СКА — «Сибиряк» — 0:0 (5:3), «Луч» — «Автомобилист» — 0:1, «Сахалин» — «Томлес» — 1:1 (4:3), «Вулкан» — «Старт» — 1:0.

Үсэгэлдэр үдэшэ манай «Сэлэнгэ» ээлжээтэ уулзалгаяа Новосибирскын «Чкаловец» командатай үнгэргэбэ. Наадан үдэшэ орой болоһон хойно дүүрээ.

ТОДОРОН ГАРАА!

Эхэ ороноймнай ниислэл хото Москваһаа республикымнай Министрнүүдэй Соведтэ баяртай телеграмма ерэбэ. Энэмнай юуб гэбэл, библиотекын зүгһөө хүн зониие хангаха талаар Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ Буряадай АССР илан гараа.

Энэ илалта хадаа манай библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ бэлэн бэшээр туйлагдаа. Эндэ ямар библиотекэнүүд шалгарааб? Захааминай, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй. Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагуудай библиотекэнүүд шалгаран гараа.

Энэ Бүхэроссин мүрысөөндэ автономно республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, Москва, Ленинград хотонуудай 130 мянган гаран библиотекэ хабаадалсаһан юм. Энэ мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй, Амарай, Кировскэ, Курска, Московско, Пермскэ, Омско областьнуудай, Ставрополиин хизаарай, Ленинград хотын библиотекэнүүд илан гараба. Эдээндэ. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаба.

Л. МАРТЫНОВА.

ВОСКРЕСНИК ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

«Бурводстрой» трестын автогаражай хүдэлмэришэд ажахынгаа ойр тойронхие ногоорууллхын тулада һаяхан воскресник үнгэргэбэ. Энэ хэмжээ ябуулгада олон хүн хабаадалсажа, ехэ юумэн хэгдээ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран А. И. Шпак, слесарьнууд Г. И. Чашков, А. Н. Ефимов гэгшэд эрхим һайнаар хүдэлжэ, бусадай дундаһаа шалгарба.

Энэ үдэр уляангирай 100 гаран һөөг таригдаһан байна.

И. НИКИТИН,
«Бурводстрой» трестын автогаражай слесарь.

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. Зүүн Сибирь үни урданһаа хойшо нютагай үүлтэрэй лайка нохойгоор суурхадаг. Эдэ нохойнууд томо бэетэй, шэрхи бүхэриг ажалда бэрхэ байһаараа бэшэнһээ илгардаг. Ангуушадай энэ эрхим туһалагшадые олоор үсхэбэрилхэ гэһэн шиидхэбэри гаргагдаһан байгаа. Тиигэжэ Эрхүү мүрэнэй эрьедэ Вюты тосхон шадар Зүүн Сибириин лайка нохой үсхэбэрилхэ орон соо эгээл түрүүшын питомник бии болгогдоһон юм. Мүнөө питомник 100 гаран лайка нохойтой. Нохойнуудай агнуурийн шадабари элирүүлхын тула нохой үсхэбэрилэгшэд тэдэниие хэрмэ, булга, баабгай гэхэ мэтэ ангуудта тухирдаг байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лайка нохой Машка баабгайтай уулзахадаа, яһала хэрзэгы байшоо.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһан[illegible] «Шалгалтануудай хаһа» [illegible] түрүү бэшэг. Хабарай [illegible] рилгын ябаса тухай мэд[illegible] сэлнүүд. «Республикын [illegible] жэлэй ойе угтуулан».

Хоёрдохи хуудаһан[illegible] «Ажаһуудалай эрилтэ [illegible] галгын экономикын ал[illegible] нууд» — А. Массель, Л. [illegible] рушников, В. Дырхеев [illegible] нэдэй статья. Арадай һ[illegible] гамалнууд гэһэн бэшэг[illegible] Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһан[illegible] «Эндэһээл эхитэй» — Л. М[illegible] тыновагай статья. Хилын с[illegible] наһаа. Уласхоорондын ш[illegible] жэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһан[illegible] «Зүрхэ сэдьхэлээрээ а[illegible] ехэ» — Н. Цивилевой [illegible] тья. Литература, искусств[illegible] һонинууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[illegible]

Улаан-Үдэ харуулна:

18.00 — дамжуулгы[illegible] программа. 18.05 — [illegible] шуулда «Ёрыш наашаа [illegible] хон» гэһэн программа [illegible] руулагдаха. 18.40 — [illegible] ряадай АССР-эй арадай [illegible] гээрэлэй хүгжэлтэ туха[illegible] (буряадаар хөөрэлдөөн[illegible]). 18.55 — «Ехэ маскарад[illegible]» киноочерк. 19.05 — теле[illegible]норама. 19.25 — «Уласхоо[illegible]рондын шэнжэлэл» (бур[illegible]даар). 19.45 — буря[illegible] АССР-эй 50 жэлэй о[illegible] «Түрэл нютагаархиднай[illegible]» һэн дамжуулга. 20.25 — [illegible] лак-Артемовский. «Запо[illegible]жец за Дунаем» — бур[illegible]дай оперо ба баледэй т[illegible]рай зүжэг.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон[illegible]

г. Улан-Удэ, ул. Л[illegible]на 35. Телефоны: редак[illegible]ра — 54-54, приёмн[illegible] 54-93, зам. редактор[illegible] — 68-08, зам. редактор[illegible] 62-62, отв. секретар[illegible] 50-52, секретариат — 6[illegible] отделы: партийной жизн[illegible] 60-91, сельского хозя[illegible] — 64-36, 63-86, пропа[illegible] и агитации — 56-23, [illegible] мышленности и строи[illegible]ства — 61-35, совет[illegible] строительства и быт[illegible] 68-58, культуры и шко[illegible] 60-21, писем и рабсе[illegible]ров — 67-81, информа[illegible] 34-05, общественная [illegible]ная — 56-62, машино[illegible]ро — 57-63, фотолабо[illegible]рия — 33-61.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

НЬЮ-ЙОРК

ООН-до ТАРААГДАБА

ТАСС

Нүхэр Л. И. Брежневэй ажал ябуулга ба тэрэнэй албанай хэрэгээр Германиин Федеративна Республикада ошоод ерэлгын политическэ дүнгүүдые бүрин һайшааһан тухай «КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ» гэһэн мэдээсэлые СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхи эндэ тараагаа.

БОНН

ЕХЭ АМЖАЛТА

ТАСС

Германиин Федеративна Республикын энэ промышленна ехэ түбтэ үнгэргэгдэһэн Советскэ Союзай үдэрнүүдэй дүнгүүдые Дортмундын соёлой хэрэг эрхилдэг албан зургаанай түлөөлэгшэд толотомо амжалта гэжэ тоолоно.

Совет хүнүүдэй ажабайдалда, ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаһан олон тоото выставкэнүүд эмхидхэгдэһэн, Советскэ Союзай уран һайханай бүлгэмүүдэй коллективүүдэй, артистнуудай концертнүүд харуулагдаһан, совет киногой недели үнгэргэгдэһэн байгаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЛЕНИНСКЭ ПОЛИТИКЫН ИЛАН МАНДАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ошоод ерэлгын дүнгүүд уласхоорондын үргэн олониитын, хэблэлэй анхарал татаһаар. Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэхээе ФРГ-дэ ошоод ерэлгын дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, тэрэнэй ажал ябуулга ба албанай хэрэгээр ошоод ерэлгынь уласхоорондын шухала удха шанартай политическэ дүнгүүдые һайшаагаа гэһэн мэдээсэлые газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта толилно.

«Леонид Брежневэй албанай хэрэгээр манай орондо ерэлгэ үнэхөөрөөшье элитэ ехэ хэрэг болоно, — гэжэ Баруун Германиин «Ди цайт» газетэ тэмдэглэнэ. — Тэрэ Совет гүрэнтэй манай харилсаанай түүхэдэ шэнэ шата нээгээ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай хойшолонгуудые үгы хээ».

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин албанай хэрэгээр ерэлгын гол дүнгынь юун бэ гэхэдэ, хоёр гүрэнэй — ФРГ-гэй, СССР-эй амгалан ёһоор зэргэ оршохо арга олгоо», — гэжэ «Форвертс» газетэ бэшэнэ. «ФРГ-гэй, СССР-эй хоорондохи экономическа, худалдаа наймаанай харилсаа холбоон улам үргэдхэхэ үндэһэ һууритай болоо», — гэжэ «Франкфуртер рундшау» онсолон тэмдэглэнэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгэ эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной, үгээ хүсэд ойлголсолгын совет политикын толотомо илалта болоно, — гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. — Энэ Европын, бүхы дэлхэйн арадуудай үмэнэ ерээдүйн гэрэлтэ һайхан байдалай хараа түсэб нээнэ».

«Л. И. Брежневэй Бонндо ерэлгын удха шанарые түүхэшэд олон удаан жэлнүүдтэ шэнжэлхэ байха, — гэжэ Чехословакиин «Земедельске новины» газетэ тэмдэглэнэ. — КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдан абтаһан эб найрамдалта асари ехэ программын бодотоор бэелжэ байһанай гэршэнэр болобобди».

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгэ ган сал Советскэ Союзай, Баруун Германиин харилсаанда нүлөөлхэ бэшэ, харин Европодохи түгшүүрил һулаарулгын шухала шата болохо байна гээд Индиин «Стейтсмен» газетэ бэшэнэ. Энэнь СССР-эй ба бусад социалис оронуудай залан сэхээр бэелүүлдэг гадаадын политическэ хараа шугамай үргэлжэлэл мүн.

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэһэн тухай Хитадай пропагандын органууд майн 25-да түрүүшынхеэ бэшэбэ. Пекиндэхи «Синьхуа» агентство энээн тухай мэдээсэл хээ. «Энэ Советскэ Союзай гүрэнэй дээдэ тушаалта ажал ябуулагшын ФРГ-дэ түрүүшынхеэ ерэһэн ушар болоно». — гээд тэрээн дотор хэлэгдэнэ. Совет-Баруун Германиин хэлсээнүүд эндэ дурдагдана.

(ТАСС).

ПАРИЖ

УЛАСХООРОНДЫН САЛОН НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

Франциин премьер-министр П. Месмер Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлэлгын уласхоорондын XXX салониие майн 25-да Бурже гэжэ аэропортдо нээбэ.

24 орон, тэдэнэй дунда Франци, СССР-эй, ФРГ, Англи, Итали салондо хабаадана. Самолёдуудай 200 шахуу модель выставкын талмайнууд дээрэ табигданхай. Эдэнэй 30-ниинь түрүүшынхеэ табигдаа.

Замбуулинай дайда амталан байдалда хэрэглэхэ асуудалнууд выставкэ дээрэ ехэ һуури эзэлнэ. «Союз», «Апполон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай залгалдан холболдоод байхыень эндэ харанабди.

П. Месмер «СССР — США» гэһэн замбуулинай дайда шэнжэлхэ хамтын павильондо орожо хараба. «Замбуулинай поезд», «Союз—Аполлон» эндэ табигданхай.

Салон июниин 3 болотор үргэлжэлхэ.

АДДИС-АБЕБЭ

Африка түбиин нэгэдэлэй аша туһада

ТАСС

Африкан нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) Министрнүүдэй Соведэй эндэ болоод дүүрэһэн 21-дэхи сесси колониализмда, расизмда эсэргүүсэн тэмсэхэ Африкын оронуудай хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ талаар Африкын оронуудай нэгэдэл бэхижүүлхэ шухала шата болобо.

ОАЕ-гэй байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойн баяр сесиин хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлөө.

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО

Уласхоорондын худалдаа наймаанай палатын конгресс

ТАСС

Уласхоорондын худалдаа наймаанай палатын XXIV конгресс эндэ боложо байна. Дэлхэйн олон оронуудай 2 мянга гаран делегат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Хото городуудай урган хүгжэлтэ тухай, уласхоорондын худалдаа наймаа үргэдхэхэ тухай асуудалнуудые конгресстэ хабаадагшад зүбшэнэ.

СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна палатын президиумэй түрүүлэгшэ Б. А. Борисов түрүүтэй совет делегаци конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадана.

АДДИС-АБЕБЭ

Вальдхаймай мэдүүлгэ

ТАСС

Африкан нэгэдэлэй эмхи байгуулагдаһанһаа хойшо арбан жэлэй турша соо энэ түбидэ шухала үүргэ дүүргэжэ, ОАЕ-гэй арбан жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахаяа Аддис-Абебэдэ ерэһэн ООН-ой генеральна секретарь Курт Вальдхайм мэдүүлээ. Аэропорт дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ОАЕ-гэй ябуулгые бүрин дэмжээд, ООН-ой ба Африкан нэгэдэлэй эмхиин хоорондохи харилсаа бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

БОНН

Ехэ бэлэдхэл хэгдэнэ

ТАСС

Байгша оной ноябрь һарада ороной промышленна ба портово ехэ түб — Гамбург хотодо зарлагдаха ГКП-гэй ээлжээтэ съездэ бэлэдхэл Германиин Коммунис партиин организацинуудта үргэнөөр хэгдэжэ байна.

Промышленна предприятинуудта, профсоюзай эмхинүүдтэ, мүн хүдэлмэришэн залуушуулай, студентнэрэй, һурагшадай дунда ажал ябуулгаяа шангадхаха гээшэ гол шухала зорилгонуудаймнай нэгэн болоно гэжэ Германиин Коммунис парти тоолоно гээд Германиин Компартиин түрүүлэгшын орлогшо Г. Мис, районно организацинуудай түрүүлэгшэнэрэй конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

„Аполлон“ онгосын „Скайлэб“ станциин ниидэлгэ тухай

ТАСС

«Аполлон» гэжэ замбуулинай американ онгосодо һуугаад ябаһан космонавтнууд Ч. Конрад, Дж. Кервин, П. Вейц «Скайлэб» гэжэ замбуулинай станцигаяа хамтэ доошоо буужа, тус станцигай залгалдан холболдоһон байна. Станци дээрэхи һолирой сохисо зайлуулдаг экран, наранай элшэһээ хүдэлдэг батарейнүүдэй нэгэ панель эбдэрһэн байгаа. Станциин корпустохи панель задараагүй байшоо. Газарһаа хэгдэһэн захиралтаар «Аполлон» станциһаа холодожо, космонавтнууд үлөөшэ панелиинь нээхые оролдобо. Теэд онгосын Газарай һүүдэртэ оролгоһоо, зэмсэг хэрэгсэлнүүдэй таарамжагүй муу байлгаһаа, космонавтнуудай эсэһэн ушарһаа энэнь болюулагдаһан байгаа. Станцитай дахинаа холболдохо гэһэн һэдэлгэнь «Аполлоной» залгалдан холболдохо түхеэрэлгэдэ дутуу дундануудтай байһанһаа уламжалан холболдожо шадаагүй. Тиихэдэнь скафандрнуудаа үмдэжэ, онгосынгоо урда талын үүдэ нээгээд, космонавтнууд энэ дутагдалыень гараараа зайсуулжа, станцитай дахин залгалдан холболдоһон байна.

ХЕЛЬСИНКИ

Зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбоонуудай асуудалнуудаар Ниитэ-Европын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдтэ ээлжээтэ пленарна заседани болобо. Болохоёо байгаа зүблөөнэй зүблэхэ бүхы зүйлнүүдээр хүдэлмэриин бүлэгүүдэй, редакционно комитедүүдэй ажал ябуулга тухай мэдээсэл эндэ шагнагдаа.

Польшын, Румыниин, Франциин, Великобританиин, Мальтын, США-гай, ФРГ-гэй, Швейцариин, СССР-эй түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

Ниитэ-Европын зүблөө хаана үнгэргэхэ тухай, тэрээндэ хабаадагшад тухай эсэсэй дурадхалнуудые бэлэдхэхэ даалгабари хүдэлмэриин бүлэгтэ үгтөө.